

KUUROJEN
LIITTO

VUOSI- KERTOMUS 2021

VUOSIKERTOMUS 2021

Sisällysluettelo

Kuurojen Liitto	4
Toiminnanjohtajan katsaus	5
VIITTOMAKIELI- JA VAIKUTTAMISTYÖ	
Oikeuksienvallonta.....	6
Viittomakielityö.....	10
Kehitysyhteistyö	11
Kirjastot	12
VIESTINTÄ JA VERTAISTUKI	
Viestintä.....	14
Vertaistukitoiminta	18
Kulttuurituotanto	19
Nuorisotyö.....	21
ALUETYÖ	
Palveluohjaus.....	22
Järjestöohjaus	24
Digiohjaus.....	25
Työllisyys.....	26
Viittomakielinen vapaaehtoistoiminta	27
HALLINTO	
Talous.....	28
Varainhankinta	30
Henkilöstöhallinto.....	31
Tukipalvelut	32
JOHTORYHMÄ JA LUOTTAMUSORGANISAATIO ...	
EDUSTUKSET JA TOIMIKUNNAT	35
KUUROJEN KANSANOPISTO	36
KONSERNIYHTIÖT	37
JÄSENYHDISTYKSET	38

TOIMITUS
Tiina Vihra ja Annika Posti

TAITTO
Duran Creative Oy

PAINO
Savion Kirjapaino Oy

Kuurojen Liitto ry
PL 57, 00401 Helsinki
P. 09 58031
www.kuurojenliitto.fi

KUUROJEN LIITTO RY

Perustettu 1905

Jäsenyhdistyksiä 37

Jäseniä yhdistyksissä 3568

Julkaisu

Kuuroiden lehti – Dövas tidskrift

Toimipaikat

- Keskustoimisto, Valkea talo, Haaga, Helsinki
- Aluetoimistot: Jyväskylä, Helsinki, Kuopio, Mikkeli, Oulu, Rovaniemi, Turku, Vaasa

Arvomme

- Ihmisarvon kunnioittaminen
- Sosiaalinen oikeudenmukaisuus
- Asiakaslähtöisyys
- Luotettavuus
- Yhteisöllisyys
- Dynaamisuus

Missiomme

Kuuroiden Liiton tehtävä on taata kuuroiden ihmisoikeuksien ja yhdenvertaisten mahdollisuuksien toteutuminen.

Visiomme

Viittomakieli elää vahvana moniarvoisessa, monikielissä ja monikulttuurisessa yhteiskunnassa. Kuuroiden Liitto on alansa johtava etu- ja palvelujärjestö sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Kuuroiden Liiton vuosia 2021–2025 koskevat yhteiset strategiset tavoitteet

- 1) Tiedonsaanti kotimaisilla viittomakielillä on vahvistunut.
- 2) Viittomakielisiä palveluja on saatavilla kaikenikäisille.
- 3) Tulkkauspalvelut vastaavat viittomakielisten asiakkaiden tarpeisiin eri elämän osa-alueilla.
- 4) Viittomakieliset työllistyvät yhdenvertaisesti muihin kansalaisiin nähden.
- 5) Kotimaisten viittomakielten sekä viittomakielisen kulttuurin elinvoima on vahvistunut kielenelvytyksen keinoin.

Kotimaisten viittomakielten elinvoiman turvaamisessa yhteisömme kulttuurin jatkuvuus

Edellisen vuosikertomuksen katsaukseni päättyi koronapandemian myötä ajatukseen, että entiseen ei ole paluuta ja että on luonnollista seuraavaksi keskittyä virtuaali- ja hybridi-muotoisten toimintojen kehittämiseen lähi-toimintojen rinnalla. Näin kävikin vuoden 2021 aikana, jolloin toimintaa toteutettiin joko hybridinä, etänä tai lähitapaamisina aina koronatilanteesta riippuen. Tästä tuli pian luonteva tapa toteuttaa toimintaamme osana ns. uutta normaalia. Oli livelähetyksiä, etäjäsenyhdistysiltoja, etäohjauksia, etäjuttuseuraa, kansanopiston lähi-, etä- ja hybridiopetusta, henkilöstön etätiedotustilaisuuksia ja jopa liittokokous toteutettiin kokonaan etänä ensimmäistä kertaa. Kaikkia luonnehti se, että yhdenvertainen osallistuminen ja yhteisöllisyyden tunne vahvistuivat mm. paikkariippumattomuuden takia.

Totuus- ja sovintoprosessi oli yksi vuoden tärkeimmistä teemoista, ja sen etenemistä seurattiin tarkasti. Vuoden aikana tavattiin eri asiantuntijoita, jotta saatiin syvempi ymmärrys siitä, millaisia elementtejä koko prosessiin liittyy. Liiton hallitus myös paneutui aiheeseen pohtimalla prosessin tiekartan sisältöä, tavoitteita ja kynnyskysymyksiä. Viitotut muistotutkimushankkeen raportin jälkeen alkoi uusi vaihe eli asian vieminen eteenpäin yhteisön ja valtion kesken.

Vuosi oli myös uusien strategisten tavoitteiden 2021–2025 ensimmäinen vuosi, jolloin hätätilanteiden

viestintä nousi yhdeksi isoksi teemaksi osana viittomakielisen tiedonsaannin kehittämisen tavoitetta. Lasten kielellisten oikeuksien turvaamista ja niistä tiedottamista edistettiin myös eri tavoin. Liittokokouksen julkilausuma painotti riittävästi tukea lasten kielenkehityksen, perheelle tarjottavan viittomakielen kotiopetuksen ja viittomakielisen oppimispolun turvaamiseksi.

Työllisyyden edistämisen tavoitteeseen liittyen viittomakielinen tiedonsaanti omista oikeuksista työelämässä koettiin tärkeäksi. Ennakkoluuloja ja työllistymisen esteitä purettiin tiedottamis- ja vaikuttamistyöllä sekä asiakkaiden ja yritysten neuvonnalla. Vaikuttamistyötä tehtiin myös kuntavaalien sekä loppuvuodesta lähestyvien aluevaalien osalta. Suurena haasteena onkin jatkossa varmistaa se, että viittomakielisiä palveluja saa myös hyvinvointialueilla.

Kielenelvytystyötä varsinkin suomenruotsalaisen viittomakielen elinvoiman turvaamiseksi tehtiin mm. Språkstyrka-projektin avulla. Kotimaisten kielten elinvoiman turvaamisen tavoitteen eteen on tehtävä pitkäjänteistä työtä myös strategiakauden yli, jotta tulevilla sukupolvilla on mahdollisuus käyttää ja nauttia näistä kielistä jatkossakin. Liitto osallistui hyvin aktiivisesti muiden kotoperäisten kielivähemmistöjen kanssa kielipoliittisen ohjelman

Heidi Kaivisto Robertson

rakentamiseen oikeusministeriön johdolla.

Liiton vaikuttamistyön yksi keskeinen tehtävä koko vuonna oli pääministerin Sanna Marinin hallitusohjelmaan tehtyjen lukuisten kirjausten seuranta. Esimerkiksi pitkän vaikuttamistyön tuloksena valtioneuvosto asetti viittomakieliasioiden neuvottelukunnan neljäksi vuodeksi. Riipaiseva todellisuus on edelleen, että Suomessa on vaikea kasvaa viittomakieliseksi. Meillä kaikilla onkin suuri vastuu suoda lapsille täysi oikeus viittomakieleen ja viittomakielisyyteen. Yhteisömme tulevaisuus ja yhteiskunnan monikielisuuden rikkaus on siitä riippuvainen.

Toimintavuosi sisälsi myös poikkeuksellisen ylimääräisen liittokokouksen, joka hyväksyi yksimielisesti Valkean talon myyntisuunnitelman ja valtuutti liiton hallituksen etene- mään hankkeessa.

MARKKU JOKINEN
TOIMINNANJOHTAJA

VIITTOMAKIELI- JA VAIKUTTAMISTYÖ

Viittomakieli- ja vaikuttamistyö -prosessin päätavoitteena on viittomakielisten kielellisten oikeuksien vahvistuminen ja ihmisoikeuksien yhdenvertaistuminen Suomen yhteiskunnassa sekä kehitysyhteistyön kautta kohdemaissa. Prosessiin sisältyy oikeuksienvalvonta (STEA: Ay), viittomakielityö (STEA: Ak9 ja OKM), kehitysyhteistyö (UM), kirjasto- ja tietopalvelu (oma rahoitus) sekä Viittomakielinen kirjasto (OKM). Vuonna 2021 prosessissa työskenteli 16 työntekijää.

Toimintavuonna vaikuttamistyömme perustui paljolti pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kirjausten toimeenpanoon. Valtioneuvoston toimesta käynnistyi kieli- ja kulttuuriryhmien kielipoliittisen ohjelman valmistelut, ja ohjelma tullaan julkaisemaan vuoden 2022 puolella. Viittomakielilain arviointityötä jatkettiin ja samoin suomenruotsalaisen viittomakielen elvytystyöhanketta. Kansallinen lapsistrategia valmistui ja sen rinnalla oli myös paljon vaikuttamistoimia

viittomakielisten ja kuulovammaisten lasten kielellisen kehityksen turvaamiseksi.

Nämä toimenpiteet tukivat vahvasti Kuurojen Liiton strategisia tavoitteita.

KAISA ALANNE
JOHTAJA

Oikeuksienvalvonta

Toimintavuoden yhdeksi isoksi teemaksi nousi hätätilanteiden viestintä. Esimerkiksi varustamojen kanssa pohdittiin risteilymatkustajien turvallisuuden parantamista, ja aiheesta tehtiin vlogi liiton verkkosivuille. Viittomakielisen hätäpuhelun pilotti alkoi 15.6., ja liiton erityisasiantuntija on mukana hankkeen ohjausryhmässä. Kuulovammaisten asema hätätilanteissa kiinnosti myös mediaa: mm. MTV, Ilta-lehti ja Hel-

singin Sanomat julkaisivat vuoden aikana aiheesta artikkeleja, joihin oikeuksienvalvonta antoi taustatietoja.

Vammaispalvelulain uudistamiseen liittyen erityisasiantuntijat tekivät useita lausuntoja, käyttivät puheenvuoroja kuulemistilaisuuksissa sekä yhteistyössä koko kuulo- ja viittomakielialan järjestöjen Kumparit-verkoston kanssa lähettivät erillisen vetoomuksen valmistelijoille

Annetut
lausunnot

58 kpl

Annika Posti

Vuoden viittomakieliteko 2020 -tunnustuksen sai valtioneuvoston kanslia esimerkillisestä tulkkien käytöstä tiedotustilaisuuksissa.

Vuoden viittomakieliteko -tunnustus-palkinto 2020 myönnettiin valtioneuvoston kanslialle, joka on ollut tiennäyttäjänä viittomakielen tulkkauksen järjestämisessä koronakriisiin liittyvissä tiedotustilaisuuksissa. Tämä on merkittävällä tavalla parantanut viittomakielisten tiedonsaantia. Valtioneuvoston kanslia on toiminnallaan näyttänyt myös esimerkkiä muille toimijoille ja viranomaisille.

Yksilötason
lausunnot

10 kpl

kuulovammaisen lapsen kielellisten oikeuksien turvaamisesta. Asiaa sivuttiin myös peruspalveluministeri Kiurun tapaamisessa.

Toinen laaja lakimuutos koski varhaiskasvatustilaa, jossa viittomakielisen varhaiskasvatuksen

turvaaminen jäi edelleen avoimeksi. Eduskunta kiirehti lain korjaamista tältä osin. Varhaiskasvatuksen ammattilaisia koottiin viittomakieliä koskevan tiedon äärelle helmikuussa 2021 webinaariin, joka järjestettiin yhteistyössä aluehallintoviraston kanssa. Tiedon lisäämiseksi perustettiin verkostot sekä ammattilaisille että perheille yhteistyössä Kumparit-ryhmän ja Jyväskylän yliopiston kanssa. Viittomakielisten koulu-laisten haastatteluista työstettiin heidän kokemuksiaan ja kielellisiä oikeuksiaan analysoiva artikkeli lapsiasiavaltuutetun julkaisuun Vammaisuus ja lapsen oikeudet.

Toimintavuonna tavattiin sekä ministereitä että ministeriöiden virkamiehiä ja järjestettiin tapaamisia eri verkostojen ja asiantuntijoiden kanssa. Lisäksi kansanedustajille annettiin asiantuntijatukea kirjallisten kysymysten laadintaan. Yhteistyö tiivistyi vammaisfoorumin kanssa, mikä näkyi viittomakielen paremmalla huomioimisella mm. lausunnoissa.

Kelan tulkkauspalveluissa alkoi uusi sopimuskausi 1.4.2021, ja liitto tiedotti sopimuskauden vaihtumisesta ja uusista käytännöistä eri kanavillaan. Toimintavuonna moni viranomais oli yhteydessä ja kysyi

Elinor Westerlund

Språkstyrka-projektissa aloitettiin etäopetus Pedersören kunnasta muihin päiväkoteihin ja kouluihin ympäri Suomen ruotsinkielistä aluetta.

ohjeistusta tulkkauksen järjestämiseen kunta- tai sairaanhoitopiirin tasolla

Oikeuksienvalvonta teki myös suoraa asiakastyötä. Vuoden aikana esillä oli 65 eri asiakokonaisuutta perheiden ja viranomaisten kanssa sekä 55 tulkkauspalveluun liittyvää yhteydenottoa. Lisäksi muissa aiheissa oli hieman yli 50 yhteydenottoa.

Ruotsinkielisten kuulovammaisten lasten ja heidän perheidensä toimintaan keskittynyt Sprinkler-projekti päättyi syksyllä. Liiton koordinoima,

vuoden mittainen suomenruotsalaisen viittomakielen elvytykseen keskittyvä projekti Språkstyrka - revitalisering av finlandssvenskt teckenspråk tarjosi puolestaan pienimuotoista koulutusta suomenruotsalaisen viittomakielen kuu-roille kääntäjille. Lisäksi projektissa aloitettiin tukiviittomien, viitotun puheen ja viittomakielen etäopetus Pedersören kunnasta muihin päivä-koteihin ja kouluihin ympäri Suomen ruotsinkielistä aluetta. Opetusta saivat ensimmäistä kertaa myös coda-lapset.

Valitukset hallinto-oikeuteen ja valitus-lupapyyntöt

4 kpl

LAUSUNNOT 2021

- Koulutuspoliittisen selonteon luonnos
- Vammaisalan ammattitutkin-non perusteet -luonnos
- SOTE-paketti HE 241/2020
- Osallisuus-työryhmän loppura-portti
- Lukiodiplomiselvitys 2020
- VALAS 3 vammaispalvelulain-säädännön uudistus
- VF kannanotto oppimisen tukeen
- Lakiluonnos perustettavasta Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksesta
- Hallituksen esitys eduskun-nalle laiksi lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain muuttamisesta
- Kumpparit-yhteislausunto: yksilöllinen tuki etäopetuk-sessa
- Hallituksen esitys eduskun-nalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lain-säädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon perus-kirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi
- Luonnos korkeakoulutuksen ja korkeakoulun saavutettavuus-suunnitelmaksi
- HE-luonnos TUVA-koulutuk-sen rahoituksesta
- Lausuntopyyntö audiovisuaa-listen sisältöpalvelujen esteet-tömyyden valvontamallista
- HE-luonnos varhaiskasvatus-lain muuttamisesta
- HE perusopetuslain, ammatti-koululain ja lukiolain muuttami-sesta
- VF kannanotto sotekysymyk-sistä
- Lapsistrategian toimeenpa-nosuunnitelma
- Kieliryhmien kuuleminen kieli-kertomukseen
- HE-luonnos iäkkäiden kotihoi-dosta
- Hallituksen vuosikertomus 2020
- Alle 16-vuotiaiden vammaistuki / Kelan vastine
- Kansallinen lukutaitostrategia
- HE kansalaisuuslain muuttami-sesta
- Yhdenvertaisuuslain osittai-suudistus / järjestökuuleminen
- Lausuntopyyntö asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022-2026 luonnoksesta
- Kielipoliittisen ohjelman val-mistelu
- Kotoutumiskoulutuksen ope-tussuunnitelman perusteet
- Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi edus-kunnalle laiksi Genomikeskuk-sesta ja terveyteen liittyvän geneettisen analyysin suoritta-misen edellytyksistä
- Lausuntopyyntö hallituksen esi-tyksestä perusterveydenhuollon hoitotakuun tiukentamisesta
- Kirjallinen lausunto Helsin-gin kaupungin tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman valmistelusta
- Kysely sosiaali- ja tervey-denhuollon digitalisaation ja tiedonhallinnan kehittämistar-peiden priorisoinnista
- Valtioneuvoston selonteko val-takunnallisesta liikennejärjes-telmäsuunnitelmasta vuosille 2021-2032
- Ehdotus valtioneuvoston asetukseksi yleispalveluun käytettävästä internetyhteys-palvelusta ja erityisryhmille tarjottavien palveluiden vähim-mäisvaatimuksista
- Työnhakijan palveluprosessin uudistaminen
- Erityistehtäväyhtiön (Välittäjä oy) perustaminen
- Jatkuvan oppimisen ja osaa-misen kehittämisen paperista sosiaaliturvakomitealle
- Liikenne- ja viestintäministe-riön järjestämä sidosryhmäti-laisuus 17.11. esteettömyyslain-säädännöstä
- STM:n asetusluonnokset sosi-aali- ja terveydenhuollon asia-kastietojen käyttöoikeuksista sekä potilasasiakirja-asetuksen muutoksista
- Kysely: ehdota parannuksia Kelan toimintaan
- Esteettömyysdirektiivi
- Järjestöt osana sähköistä perhekeskusta

Viittomakielityö

Viittomakielten kielineuvontapalvelun suosio jatkoi kasvuaan. Suomalaisen viittomakielen neuvontaan tuli 280 yhteydenottoa, ja vastauksina annettiin mm. viittomavastineita ja käyttötapoja 800 eri käsitteelle. Suomenruotsalaista viittomakieltä koskien tuli 80 yhteydenottoa, joissa tiedusteltiin viittomaa yhteensä 350 käsitteelle. Kysyttyjen käsitteiden aihepiirit vaihtelivat hyvin paljon. Osa vastauksena annetuista viittomista julkaistiin Suvi- ja SignWiki-verkkosanakirjoissa.

Suomalaisen viittomakielen Suvi-sanakirjassa julkaistiin noin 100 uutta viittoma-artikkelia. Aiheina

olivat mm. olympialajit sekä kasvikset ja yrtit. Suomenruotsalaisen viittomakielen sanakirjan osalta panostettiin Jyväskylän yliopiston viittomakielen keskuksen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Työn tulokset toimivat aineistona seuraavan vuoden Suvi-työssä. Pohjoismaiden viittomakielisille nuorille suunnatussa TegnTube-projektissa järjestettiin 4 digitaalista työpajaa ja rakennettiin 10 kielellä toimivat Nordisk TegnTube -verkkosivut.

SignWiki-sanakirjatyö järjesti yhteensä 6 työpajaa, joissa pohdittiin viittomia ja erilaisia kielellisiä elementtejä. Työpajoista 4 järjestet-

tiin etänä ja 2 livetapaamisina Kuopiossa ja Helsingissä. Tilaisuuksissa käytettiin sekä suomalaista että suomenruotsalaista viittomakieltä. Lisäksi SignWiki toteutti 2 uutta teematyöpajaa, joiden aiheina olivat ”ruuanlaitto” ja ”automatka”. Pajojen videomateriaalit editoitiin SignWikiin, ja niissä korostuu erityisesti tilannesidonnaiset tavat käyttää viittomakieltä. Myös lapsiperheille järjestettiin oma päivätahtuma, joka tarjosi lapsille mahdollisuuden harjoitella ilmaisu-taitoja.

Eva Mäkinen

SignWiki-sanakirjatyö toteutti teematyöpajan, jonka aiheena oli ruuanlaitto.

Kehitysyhteistyö

Vuonna 2021 Kuurojen Liitolla oli käynnissä viisi kehitysyhteistyöhan- ketta kumppanijärjestöjen kanssa.

- Albanian kuurojen liiton (ANAD) edunvalvonta-, järjestö-, viittomakieli- ja tulkikoulutuksen kapasiteettien vahvistaminen sekä kuurojen opetuksen kehittämisen tukeminen (2017-2021).
 - Kosovon kuurojen liiton (KAD) edunvalvonta-, järjestö-, viittomakielen-, tulkikoulutuksen kapasiteettien vahvistaminen ja kuurojen opetuksen kehittämisen tukeminen (2017-2021)
 - Malawin kuurojen liiton (MANAD) järjestö-, edunvalvonta- ja viittomakielityön tukeminen (2017-2021)
 - Kambodžan kuurojen yhteisön (Maryknoll Cambodia) ja sen johtajuuden vahvistaminen (2017-2021)
 - Ugandan (UNAD) viittomakieli- ja edunvalvontahanke (2017-2021)
- Toimintavuonna valmisteltiin 4-vuotiset hankesuunnitelmat neljälle hankkeelle (Albania, Kambodža, Kosovo, Malawi) Vammaiskumppanuuden seuraavalle ohjelmakaudelle 2022-25. Lisäksi tehtiin varaus uudelle v. 2022 suunniteltavalle ja käynnistettävälle hankkeelle. Jatkettiin edelleen muiden Vammaiskumppanuuden jäsenjärjestöjen ja toimiston kanssa seuraavan kauden ohjelmadokumenttien valmistelua. Hankkeille myönnettiin rahoitus joulukuussa saadun päätöksen mukaisesti.
- Verkkojulkaisun Conducting a Demographic Survey on Deaf Population – A Case Study tekni-

Verkkojulkaisu Conducting a Demographic Survey on Deaf Population – A Case Study valmistui vuoden lopussa.

nen toteutus, artikkelien kirjoitus, käännökset, viittominen ja kokonaisuuden toimittaminen saatiin valmiiksi vuoden loppuun mennessä. Verkkojulkaisu löytyy osoitteesta www.deafsurvey.info ja myös liiton Viittomakielisestä kirjastosta.

Kumppaniyhteistyön pääta-voitteena on, että kohdemaiden kuurojen kielitietoisuus ja oikeus osallistumiseen parantuu, ja kumppanijärjestöt ovat vahvoja edunvalvontatoimijoita. Hankekumppanien kapasiteetti on vahvistunut resursoinnin, vertaistuen ja neuvonnan keinoin. Useat hankekumppanit ovat pystyneet osallistumaan ja vaikuttamaan vammaisia koskevan lainsäädännön, politiikkaohjelmien ja toimintasuunnitelmien valmistelu- prosesseihin.

Korona vaikutti edelleen, eikä kaikkia hankkeissa suunniteltuja

toimintoja voitu toteuttaa täysipainoisesti. Edunvalvonnan prosessit olivat osin pysähdyksissä tai hitaita. Koronatiedottamisessa oli hankemaissa vakavia puutteita, ja liiton kumppanit päätyivät vastaamaan käytännössä kokonaan maidensa viittomakielisestä koronatiedottamisesta kuuroille.

Toisaalta hankkeet saivat koronan vuoksi muuta rahoitusta, ja kokemus uusista ja erityyppisistä toimijoista ja rahoittajista vahvisti omalta osaltaan kumppanien suunnittelu- ja hankesykliahallinnon osaamista. Kuurojen Liitto on kuitenkin edelleen kumppaniensa suurin tukija ja kehityshaasteena on se, että muu rahoitus on pistemäistä tai lyhytaikaista. Muut rahoittajat eivät myöskään tarjoa asiantuntijatai vertaistukea tai tue kumppaneita tarpeen mukaan.

Viittomakielinen kirjasto

Heidi Kovisto Robertson

Viittomakielinen kirjasto ja Yle tuottivat yhteistyössä sarjan Viitotaan Maisan ja Lauran kanssa.

Vuosi 2021 oli kirjastossa hyvin haasteellinen pandemiarajoitusten vuoksi. Suunniteltuja tuotantoja jouduttiin perumaan, siirtämään tai muokkaamaan siten, että ne voitiin toteuttaa terveysturvallisesti.

Kirjasto julkaisi yhteensä 113 uutta nimikettä, joista 47 oli kirjaston omaa tuotantoa, 21 tuotettiin yhteistyökumppanin kanssa ja 45 nimikettä oli kokonaan muiden tuottamia. Toimintavuoden katsotuimmat videot kertoivat kuurojen elämästä ja arkipäivän kokemuksista. Pysyviä suosikkeja ovat lasten aineistot sekä sanakirjat. Ylivoimaisesti suosituin julkaisu oli Hei me viitotaan! Vauvavuosi, joka kertoo kolmen viittomakielisen perheen huomioista ja kokemuksista vauvan viittomakielen kehityksestä.

Edellisvuoteen verrattuna kirjaston asiakasmäärä pieneni hieman (-0,2 %), ja myös sivujen katselumäärässä tapahtui pientä laskua (-2 %). Laskun taustalla on todennäköisesti uusien julkaisujen väheneminen (-23 %) ja kasvokkaisten kohtaamisten peruuntuminen, joihin molempiin vaikutti erityisesti kulttuuritapahtumien poisjäänti. Kulttuuritapahtumissa kirjasto on voinut tallentaa kokoelmiinsa paljon uutta aineistoa sekä markkinoida kirjaston palvelua ja kerätä asiakaspalautetta.

Kirjasto jatkoi hyvää yhteistyötä viittomakielialalla toimivien yritysten, viittomakielisten kulttuuri-alan toimijoiden sekä Ylen lasten toimituksen kanssa. Kirjasto vahvisti myös osaamistaan suorien lähetyk-

ten ja niistä tehtävien tallenteiden tuotannossa. Valtaosa aineistosta tekitettiin ja lasten aineistot puhuttiin suomeksi. Verkkopalvelua ja erityisesti sen saavutettavuutta kehitettiin erillisen työkalun avulla, ja tästä työstä saatiin hyviä tuloksia.

Kirjasto keräsi vuoden aikana palautetta seuraamalla ja osallistamalla sosiaalisessa mediassa käytyyn keskusteluun. Erityisen paljon keskustelua syntyi vanhoista kaitafilmeistä, joita kirjasto oli digitoinut, sekä videoista, joissa muisteltiin vanhoja tapahtumia tai henkilöitä.

Kirjasto- ja tietopalvelu

Vuosi 2021 kului edelleen koronarajoitusten merkeissä. Etätyö ja -opiskelu näkyivät edelleen lainamäärien pienessä vähenemisessä, mutta laskua selittää koronan lisäksi e-kirjojen käytön voimakas lisääntyminen.

Valkean talon peruskorjauksen vuoksi Kuurojen Liiton ja Humakin yhteinen kirjasto muutti kesällä väistötiloihin. Kirjasto palveli alkuvuoden omatoimikirjastona, ja muuton jälkeen kirjastoa pidettiin

sopimuksenvaraisesti auki syyskuun puoleenväliin, minkä jälkeen sitä pidettiin auki arkisin klo 9-15.

Humak sopi keväällä Nuorisotiedon kirjaston kokoelman ottamisesta Humakin TKI-keskuksen kirjaston yhteyteen, mikä tarkoitti, että liiton informaattikko kävi kirjastoharjoittelijan kanssa kokoelman läpi ja siirsi osan kirjoista varastokirjastoon. Vuoden aikana kehitettiin myös varastokokoelmaa.

Kuurojen Liiton informaattikko siirtyi loppuvuonna toisen työntekijän palvelukseen, ja kirjasto- ja tietopalvelun toiminta muuttui vuoden lopussa. Jatkossa Kuurojen Liitto ostaa Humakilta kirjastopalveluja, mutta liiton omistajuus omaan kirjastokokoelmaan säilyy.

Tekstipuhelupalvelu (TPP)

Tekstipuhelupalvelu (TPP) siirtyi Kuurojen Liiton vastuulle vuoden 2020 alusta. Tavoitteena on 3 vuoden siirtymäajan jälkeen, että tekstipuhelupalvelun tai vastaavan palvelun toteutus siirtyy viranomaisten vastuulle.

TPP-ohjausryhmä piti 6 palaveria, joissa pohdittiin palvelun kehittämistä. Palvelun jatkosta käytiin myös keväällä keskustelua kansanedustaja Merja Mäkisalo-Ropposen kanssa, joka oli yhteydessä sekä liikenne- ja viestintäministeriöön että valtiovarainministeriöön. Edustaja jätti kirjallisen kysymyksen palvelun tulevaisuudesta 29.4.2021.

Kesäkuussa lähetettiin sosiaali- ja terveysministeriöön, liikenne- ja viestintäministeriöön sekä valtiovarainministeriöön yhteinen sähköposti, jossa esitettiin kutsu pyöreän pöydän keskusteluun. Kutsu esitettiin myös STEAlle ja Kelalle. Pyöreän pöydän keskustelu pidettiin 16.9.2021, ja kaikilla osallistujilla oli yhteinen tahtotila jatkaa palvelun kehittämistä ja jatkoon pohtimista. Kuurojen Liitto otti marraskuussa yhteyttä valtiovarainministeriöön ja pyysi jatkokeskustelun koordinoitua sieltä. Ministeriö siirsi vastauksessaan vastuun sosiaali- ja terveysministeriön puolelle.

TPP-puheluiden määrä on edelleen laskussa, mutta puhelut ovat pidempiä kuin aiemmin. Koska laskutus perustuu puheluminuutteihin, budjetin hallinta on ollut haastavaa ja palvelun aukioloaikoja jouduttiin jälleen toukokuussa supistamaan. Palaute tästä muutoksesta on ollut pääsääntöisesti kielteistä. Asiakaskyselyssä (6/2021) kuvailtiin muutosta turvallisuudentunnetta heikentäväksi ja yhdenvertaisuuden vastaiseksi. Erityisesti oltiin huolissaan, miten viikonloppuna saa hälytettyä apua tilanteissa, joissa puhelu ei kuulu hätäkeskuslaitoksen hoidettavaksi.

VIESTINTÄ JA VERTAISTUKI

Viestinnän ja vertaistuen prosessiin kuuluvat kulttuurituotanto (Taike), nuorisotyö, vertaistuen kurssit (Stea: Ak15), tiedotus, Kuurojen lehti ja kuurojen tiedonsaanti (Stea: Ak14) ja Kuurojen Video (kunnat). Yksikkö on järjestänyt vuoden aikana laajasti leirejä, kursseja, kampanjoita sekä tehnyt viittomakielistä tiedotusta ja muuta viestintää ja järjestänyt ihmisille tärkeitä kohtaamisia myös korona-aikana.

Viestinnän ja vertaistuen prosessissa työskenteli vuoden lopussa 12 työntekijää. Prosessissa oli vuoden

aikana vaihtuvuutta, mikä hoidettiin sijaisjärjestelyillä.

Koronapandemia vaikutti edelleen viestinnän ja vertaistuen toimintoihin, vaikkakin monia tapahtumia järjestettiin hyvällä rutiinilla live-lähetyksinä. Myös suuri osa kursseista onnistuttiin pitämään viranomaisohjeistusten mukaisesti. Viittomakielistä ajankohtaistiedotusta jatkettiin hyvänä havaitun mallin mukaisesti viikkokatsauksena.

Totuus- ja sovintoprosessia valmisteltiin sekä sen etenemistä seurattiin tarkasti vuoden aikana.

Vuoden lopussa päättyi valtion tilaama tutkimushanke, jossa tuotiin esille kuurojen ja viittomakielisen yhteisön kokemia vääryyksiä ja syrjintää. Lisäksi tutkijat antoivat suosituksia prosessin etenemistä koskien. Prosessin taustoitusta näin ollen päättyi vuoden aikana ja seuraavaksi on odotettavissa valtion linjauksia prosessin etenemisestä ja jatkotoimenpiteistä.

LAURA PAJUNEN
JOHTAJA

Viestintä

Toisena koronavuonna nähtiin edelleen livetapahtumien peruuksia, mutta webinaareja ja muita verkkokohtaamisia järjestettiin jo rutiinilla. Verkkobileet jatkoivat vuoden suosituimpana tapahtumana keräten arviolta noin 3200 katsojaa kotisohville ja kuurojen yhdistysten "kisastudioihin".

Toimintavuonna panostettiin erityisesti suomalaisella ja suomenruotsalaisella viittomakielellä tehtyihin viikkokoosteisiin, suoriin lähetyksiin sekä saavutettavuuden parantamiseen videotekstityksin. Verkkosivujen sisällöistä eniten

Heidi Koivisto Robertson

Verkkobileet ovat edelleen vuoden suosituin tapahtuma.

Annikka Pesti

Kuurojen lehden toimittajat esiintyivät ensimmäistä kertaa järjestetyn Rivien välissä -tapahtuman suorassa lähetyksessä helmikuussa.

kävijämääriä keräsivät sivut viittomakielisistä ja viittomakielen opiskelusta. Myös tapahtumakalenteri lisäsi suosiotaan. Eri kohderyhmille suunnatuissa tietopaketeissa eniten kasvua (+ 48 %) nähtiin työntekijöille suunnatun kokonaisuuden kävijämäärissä. Lisäksi uutena avattiin seniorien oma sivu. Sekä tekstipohjaisesti että viittomakielellä palveluva chat vakiintui pysyväksi osaksi verkkopalvelua. Suoria lähetyksiä toteutettiin yhteensä 9 kpl ja lisäksi testattiin ensimmäistä kertaa Facebook-livelähetyksiä (3 kpl).

Asiakasraadin palautteen mukaan natiivin viittomakielisen viestinnän koettiin vahvistavan yhteisön jäsenten tiedonsaantia, itsetuntoa ja kulttuurista identiteettiä. Liiton verkkosivuja luonnehdittiin viittomakieliseksi aikakauslehdiksi, josta saa tietoa omalla kielellä sekä positiivisen näkymän kieleen ja kulttuuriin. Asiakastytytyväisyyttä selvitettiin myös verkkokyselyllä, ja enemmistö vastaajista koki saavansa liiton kanavista hyvin tietoa viittomakieliseen

yhteisöön liittyvistä ajankohtaisista asioista. Kun kysyttiin, mitä tapahtuisi jos liiton viestintää ei olisi, moni kommentoi jäävänsä silloin tiedon ulkopuolelle:

"Jään täysin pihalle, ilman viittomakielistä tiedotusta olen pimenossa."

"Jos palvelu lakkautettaisiin, olisimme täysin, hyvin pahasti pulassa."

Liiton tekemästä koronakyselystä näkyi samanlainen palaute: n. 68 % vastaajista oli tyytyväisiä tiedotukseenne korona-aikana.

Toimintavuonna panostettiin myös vaalikampanjoihin sekä verkkosivulla että somessa: keväällä kuntavaaleihin ja loppuvuodesta tuleviin aluevaaleihin. Aluevaalien yhteydessä panostettiin erityisesti viittomakielisten osallistumiseen yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen (10 kampanjavideota). Somen puolella nähtiin kaikilla alustoilla kasvua, mutta suurin muutos nähtiin Instagramissa, jossa seuraajien määrä kasvoi n. 45 %.

Kuurojen lehti koettiin tärkeänä linkkinä viittomakieliseen yhteisöön.

Lehden merkitys tiedon lähteenä oli kyselyn mukaan vahvistunut. Lehden sisällöt syvensivät teemoja; lehti tuotti myös runsaasti yhteisöllistä sisältöä sekä suosittua livejournalismitapahtuman "Rivien välissä".

Viestintä teki edelleen vahvaa vaikuttamistyötä liiton oikeuksienvalvonnan kanssa. Viestit tavoittivat päättäjiä ja tavoitteita saatiin nostettua hyvin esille. Liitto kävi keskustelua julkisuudessa ja oli tapahtumissa (SuomiAreena), joissa oli päättäjiä mukana. Laajempaan tietoisuuteen nousivat mm. viittomakielisten identiteetti, keskustelut totuus- ja sovintoprosessista, koulutus, työllisyyskysymykset sekä sote-palveluiden puutteellisuus. Liiton tavoitteiden tunnettuus myös parani selvästi: mediaosumien määrä oli kasvanut edellisestä vuodesta jopa 21 %. Liiton kumppaneille suunnatussa kyselyssä korostui erityisesti viestinnällisen yhteistyön ja asiantuntijaosaamisen vaihdon tärkeys.

Saavutettavuusneuvonta oli myös tärkeä osa viestinnän vaikuttamis-

työtä, ja toimintavuonna konsultointia annettiin useille viranomaisille ja muille tahoille. Viestintä vaikuttaa lisäksi Ylen saavutettavuusraadissa.

Jäsenyhdistyksille suunnattu viestintä keskittyi Yhdistyshuoneeseen ja someen. Korona vaikutti negatiivisesti yhdistystoimintaan, mikä heijastui

myös verkon kävijämääriin, mutta somen puolella nähtiin silti pientä kasvua. Viestintä vieraili myös syksyllä järjestöohjauksen etäyhdistysillassa keräämässä eväitä yhdistysviestinnän kehittämiseen. Suorat lähetykset järjestöpäiviltä ja liittokokouksista vahvistivat alueellista tasa-arvoa.

Henkilöstöviestintä onnistui etätyötilanteesta huolimatta. Suosituimpia olivat etätiedotustilaisuudet (5 kpl), jotka olivat yhdenvertaisesti kaikille saavutettavia. Palautekyselyn mukaan tilaisuudet vahvistivat sekä tiedonsaantia että työyhteisöllisyyttä.

Verkkosivun tilastoja

Vilkkain päivä:
Viittomakielen päivä 12.2.

Suosituin tietosivu:
Viittomakieliset

Vuoden nousija:
Työnantajille-sivu

KUUROJEN LEHTI

Kuurojen lehteä julkaistiin neljä numeroa, ja lehden levikki oli 879 kpl. Osa lehdestä käännettiin perinteisesti myös ruotsiksi. Lehti nosti esille ajankohtaisia teemoja, kuten suomenruotsalaisen viittomakielen elvytyksen, vihapuheen, korona-ajasta selviytymisen, yhteisön moninaisuuden sekä totuus- ja sovintoprosessin. Varainhankintaa tehtiin tutuksi 4-osaisessa juttusarjassa ja perhesuhteita käsittelevää juttusarjaa jatkettiin.

Alkuvuodesta lehden lukijakyselyyn vastasi huikeat 233 lukijaa kirjeitse tai verkkolomakkeella. Yleisimmät syyt lehden lukemiseen ovat tiedon saaminen sekä viittomakielisten elämästä että oikeuksista.

Vastaajat kommentoivat muun muassa olevansa ylpeitä omasta lehdestä ja että sitä lukiessa tuntuu kuin kotiin tulisi.

Helmikuussa toteutettiin suorana lähetyksenä ensimmäinen livejournalismin tapahtuma Rivien välissä yhdessä kulttuurituotannon ja Ursa Minorin kanssa. Katsojapalautteen mukaan toimittajien esitykset ja heidän haastattelunsa tarjosivat etupäässä uutta tietoa sekä virkistystä. Kaikki vastaajat halusivat tapahtumalle jatkoa. Tapahtumaa mainostettiin erityisesti Kuurojen lehti Facebook-ryhmässä, jonka jäsenmäärä kasvoi hitaasti ja oli vuoden lopussa 1013.

Kuurojen Liitto järjesti yhteistyössä Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (Karvi) kanssa keskustelutilaisuuden SuomiAreena tapahtumaan heinäkuussa. Keskustelun teemana oli "Koulusta unelmille siivet?" ja mukana keskustelemassa oli mm. opetusministeri Li Andersson ja tubettaja Herbalisti. Esillä oli mm. viittomakielisten lasten huomioiminen koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Tilaisuus striimattiin MTV:n verkkosivun kautta ja tallenne julkaistiin myöhemmin MTV:n lisäksi sekä Karvin että Kuurojen Liiton verkkosivuilla.

KUUROJEN VIDEO

Kuurojen Video on liiton viittomakielinen video-ohjelmalvelu ja "tuotemerkki", joka on erikoistunut kuurojen tiedonsaantia kehittävään ohjelmatoimintaan ja aineistojen tekemiseen jo yli 35 vuoden ajan. Ohjelmatuotannossa keskitytään mm. ajankohtaisteemoihin sekä muihin viittomakielisiä koskeviin taustoitettaviin aihepiireihin. Kuntamaksusitoumuksella toteutettuja ohjelmia julkaistaan asiakaskanavalla www.kuurojenvideo.fi ja postitetaan dvd:nä noin 30 asiakkaalle. Toimintavuonna tuotettiin 406 asiakkaalle ohjelmaa 6 tuntia. Palautteiden perusteella kuurojen omakohtaiset tarinat, yhteiskunnan ajankohtaiset teemat ja viittomakielisen yhteisön tapahtumat kiinnostivat eniten.

Ulkoministeriön Eurooppatiedotuksen ohjelma-avustuksella tuotettiin 3 EU-ohjelmaa: Euroopan sateenkaarinuoret, Turvapaikanhakijat EU:ssa ja EU:n talous koronan jälkeen. Ne ovat avoimessa jake-lussa Viittomakielisessä kirjastossa.

Toimintavuonna toteutettiin myös videokampanja kuntien myönteisten maksusitoumuksien lisäämiseksi vuosittaisten kuntakirjeiden postituksen lisäksi.

Ohjelma "Muistojen aarrearkku - Tuomo Lahtinen" kuvattiin Kankaanpäässä.

Vuoden suosituimmat ohjelmat (top 3)

Katselukerrat:

563

Yhteiskunnan palvelut, osa 1 (Kuntarahoitus)

144

Ihmisoikeudet Euroopan Unionissa - viittomakielisten oikeudet Euroopassa (EU-rahoitus)

89

Liisi, kiusattu (Kuntarahoitus)

Vertaistukitoiminta

Sosiaalista hyvinvointia tukevien vertaistukikurssien tehtävänä on antaa neuvontaa ja valmennusta eri-ikäisille viittomakielisille ja perheille elämän monilla osa-alueilla. Toimintavuonna järjestettiin 11 vertaistukikurssia ja yksi avokurssipäivä ympäri Suomea. Yksi vertaistukikurssi peruutettiin vähäisestä hakijamäärästä johtuen. Lisäksi kurssityöntekijöiden koulutuspäivää ei pidetty koronatilanteen takia.

Vertaistukikursseille haki yhteensä 274 hakijaa (vuonna 2020: 332 hakijaa), joista kursseille valittiin 180 henkilöä. Koronatilanteen vuoksi hakijamäärässä oli pientä laskua. Asiakaspalautteen mukaan liiton omat tiedotuskanavat eivät aina tavoittaneet kaikkia asiakkaita: parhaiten tietoa eri kursseista oli saatu ystäviltä.

Uutena vertaistukikurssina järjestettiin pitkäaikaista sairautta sairastaville oma vertaistukikurssi. Asiakkaiden toiveita kuunneltiin myös miesten etäkurssin kohdalla: kurssi muutettiin toiveiden mukaisesti lähikurssiksi.

Liiton vertaistukikurssien yleisarvosana on kiitettävä. Kurssipalautteen mukaan kurssilaiset ovat tyytyväisiä kursseihin, ja kokivat saaneensa paljon tietoa omalla äidinkielellä. Vertaistukikurssit ovat myös lisänneet arkielämän taitoja ja hyvinvointia. Erityisesti vertaistuki samankaltaisessa elämäntilanteessa olevien kesken on antanut paljon voimavaroja.

Toteutuneet vertaistukikurssit vuonna 2021:

- Isä ja lapsi – kurssi
- CODA-identiteetin vahvistaminen (13-17 -vuotiaat codat)
- Kurssi suomenruotsalaisille nuorille (18-30 -vuotiaat)
- Perhekurssi, joissa on kouluikäinen kuuro tai huonokuuloinen viittomakieltä käyttävä lapsi
- Avokurssipäivä perheille
- Perhekurssi kuurojen ja huonokuuloisten lasten perheille
- Miesten kurssi (40-60-vuotiaat miehet)
- Seniorien kurssi
- Digikurssi aloittelijoille
- Pitkäaikaista sairautta sairastavien kurssi
- Yksinhuoltajien kurssi
- Suomi tutuksi -kurssi maahanmuuttajille

Viestinnällisessä yhteistyössä Solaris-Lomat ry:n kanssa viittomakielisille oli tarjolla myös kaksi tuettua lomaa: perheloma ja aikuisten loma.

Aikuisten kursseille haki

69 henkilöä

Perheiden kursseille haki

52 perhettä

Lasten kurssille haki

37 lasta

Osallistujien antama yleisarvosana:

4/5

Kulttuurituotanto

Kulttuurituotannon vuosi oli täynnä koronan aiheuttamia haasteita, mutta tästä huolimatta tavoite järjestää monipuolista viittomakielistä kulttuuritarjontaa kaikenikäisille täyttyi. Yksi tavoista oli muuttaa rajoitusten vuoksi tapahtumat ja esitykset livelähetykseksi.

Kaikkia vuodelle suunniteltuja tapahtumia ei kuitenkaan voitu pandemian vuoksi toteuttaa: HELsign -koko perheen viittomakielinen kulttuuritapahtuma siirrettiin seuraavaan vuoteen ja seniorien kulttuuritapahtuma siirtyi toukokuulta syyskuulle.

Senioritapahtuma toteutettiin lopulta verkkokulttuuritapahtumana. Suorassa lähetyksessä esitettiin seitsemän erilaista ja toinen toistaan vaikuttavampaa esitystä. Tapahtuman juonsi legendaarinen Liisa Kauppinen, ja lähetystä seurasi yhteensä 326 IP-osoitetta. Yksittäisen osoitteen takana oli todennäköisesti useampi katsoja seuraamassa lähetystä.

Loppuvuonna toteutui kolme tapahtumaa: kansainvälisen kuurojen viikon Verkkobileet, viittomakielinen filmifestivaali ja kuuloalan järjestöjen perheiden pikkujoulu.

Verkkobileet toteutettiin yhteistuotantona liiton viestinnän ja Viittomakielisen kirjaston kanssa, ja kulttuurituotanto tuotti bileiden esitykset. Tapahtumakonsepti on saanut tunnetun ja vahvan aseman Suomen viittomakielisessä yhteisössä. Lähetystä seurasi yhteensä n. 3200 katselijaa.

Viittomakielinen filmifestivaali toteutui Turun Logomossa 13.11. Tapahtumaa oli toteuttamassa liiton henkilöstön lisäksi useita vapaaehtoisia. Seitsemättä kertaa järjestetty festivaali veti mukavasti yleisöä mukaan, paikalla oli n. 200 elokuvan

Verkkotapahtumana toteutetun seniorien kulttuuritapahtuman juonsi Liisa Kauppinen.

Heidi Kovisto Robertson

ystävää. Elokuvia esitettiin yhteensä 17, niistä kaksi oli kotimaisten tekijöiden luomuksia. Festivaalissa pidettiin myös yleisöäänestys parhaasta kotimaisesta ja ulkomaisesta elokuvasta. Kotimaiseksi voittajaksi selviytyi ”Last Apple” ja ulkomaiseksi ”Signing Black in America”.

Kuuloalan järjestöjen perheiden pikkujoulu toteutuivat, vaikkakin uudelleen kiristyneiden rajoitusten takia livelähetyksenä. Juontajina toimivat tietenkin joulupukki ja tonttu, ja ohjelmaa katsottiin lähetyspäivänä 200 kertaa ja jälkikäteen n. 375 kertaa.

Kulttuurituotanto onnistui rajoituksista huolimatta hyvin tavoitteissaan, vaikka tapahtumien toteuttaminen vaati välillä luovia ratkaisuja. Nykysteknikka onneksi mahdollistaa esimerkiksi livelähetykset, joiden kautta pystymme tarjoamaan viittomakielistä kulttuuria suurelle yleisölle.

Viittomakielisillä filmifestivaaleilla nähtiin kaksi suomalaista elokuvaa, joista yleisön suosikki oli ”Last Apple”.

Tina Vihra

Kansainvälisen kuurojen viikon Verkkobileitä seurasi noin 3 200 katselijaa.

Heidi Korvijo Robertson

Nuorisotyö

Kuurojen Liiton nuorisotyö tuottaa valtakunnallisesti kuuroille lapsille ja nuorille suunnattua viittomakielistä vertaistoimintaa.

Vuoden aikana toteutettiin yhteensä neljä leiriä, joista osa oli yhteistyöleirejä sekä yksi tapahtuma. Leirit ja tapahtumat olivat tärkeitä kohtaamispaikkoja nuorille, jotka asuvat hajallaan ympäri Suomea. Leireillä lapset saivat vertaistukea, viittomakielisen ympäristön ja uusia kavereita.

- Seikkailuleiri, 13-17 -vuotiaat.
- Maatilaleiri, 7-12 -vuotiaat.
- Nuorten urheiluleiri, 13-17 -vuotiaat.
- Lasten urheiluleiri, 7-12 -vuotiaat.
- NTK-syystapahtuma Merimajalla, 7-17 -vuotiaat.

Yhteensä viisi tapahtumaa tai leiriä jouduttiin koronatilanteen vuoksi joko perumaan tai siirtämään myöhemmin toteutettavaksi. Melkein kaikki kansainväliset leirit siirtyivät vuodelle eteenpäin.

Nuorisotyö vieraili myös neljässä koulussa; Hietalahden koulu (Vaasa), Pitäjänmäen koulu (Helsinki), Valteri (Tampere) ja Valteri Onervan koulu (Jyväskylä). Viittomakielisiin tapaamisiin osallistui noin 70 oppilasta, jotka saivat ajankohtaista tietoa nuorisotyön palveluista ja tulevista leireistä.

Nuorisopäivät toteutettiin syksyllä Tampereella yhteistyössä Tamersign ry:n kanssa. Tapahtumaan osallistui 48 nuorta. Nuorisokokous toteutettiin nuorisopäivien yhteydessä, jolloin 12 nuorta edustajaa 8 yhdistyksestä olivat mukana. Kokouksessa valittiin uusi nuorisotoimikunta vuodelle 2022.

Nuorisotoimikunta kokoontui vuoden aikana viisi kertaa ja kokouksissa käsiteltiin mm. nuorisotyön tapahtumia ja edustustehtäviä Suomessa ja kansainvälisesti. Yhdessä nuorisotoimikunnan kanssa toteutettiin myös Zoom-livestriimejä:

- Nuorisotyön kunniapalkinnon saaneen Saku-Petteri Lehtosen live-haastattelu (693 kävijää)
 - Paneelikeskustelu, jonka teemana rasismi ja syrjintä. Livelähetyksen tallenne tavoitti n. 2300 henkilöä.
- Nuorisotyö teki lisäksi aktiivista vaikuttamistyötä. Yhteistyötä tehtiin mm. aktiivisesti kuulo- ja viittomakielialojen järjestöjen kanssa ja tapaamisissa käsiteltiin yhteistapahtumia ja tulevia suunnitelmia. Liiton nuorisotoiminta ja Kuuloliiton nuorisotoiminta syvensivät vielä omassa tapaamisessaan yhteistyötä vuodelle 2022.

Kansainvälistä yhteistyötä oli sekä Kuurojen Pohjoismaisen Nuorisoneuvoston (KPNN) että European Union of the Deaf Youth (EUDY) kanssa. Pohjoismaisessa verkostossa nuorisotyö toteutti TegnTube -hanketta yhdessä liiton viittomakielityön kanssa. TegnTube oli suunnattu Pohjoismaiden 12-20-vuotiaille lapsille ja nuorille, ja hankkeessa oli mukana viisi suomalaista lasta.

Nuorisotyön assistentti työskenteli Paikka auki -hankkeen avustuksella 23.2.2021 asti. STEA ei myöntänyt hankkeelle uutta avustusta.

Nuorisotoimikunta 2021:
Monika Hämälä, Laura Laht, Roberta Rajala, Maija Lindström ja Teresa Tiainen

Nuorisopäivillä nautittiin iloisesta yhdessäolosta Tampereella.

Osallistujat

ALUETYÖ

Aluetyön (Stea: Ak 6) tarkoituksena on tukea viittomakielisten arjessa selviytymistä ja edistää viittomakielisen yhteisön sosiaalista hyvinvointia.

Vuoden 2021 toimintamme painopisteenä oli

- tarjota omakielisiä palveluita tukea tarvitseville sekä lisätä omaisten, palveluntuottajien ja viranomaisten tietoa kuuroudesta ja viittomakielisyydestä
- parantaa ymmärrystä lasten ja nuorten yhdenvertaisuutta ja kielellisiä oikeuksia edistävästä käytännöstä mm. varhaiskasvatuk-

sessä ja perusopetuksessa

- tarjota vertaistukea ja tietotaitoa viittomakielisille yhdistys- ja vertaistoimijoille
 - tarjota digitaitoja ja valmiuksia käyttää älylaitteita ja sähköisiä palveluita
 - tukea viittomakielisten työelämävalmiuksia sekä lisätä tietoisuutta omista oikeuksista työelämässä
 - tarjota tukihenkilötoimintaa tuen tarpeessa oleville ja yksinäisille viittomakielisille
- Toimintaan kuuluu myös STEAn jäsenjärjestöavustuksen koordi-

nointi. Aluetyössä työskenteli toimintavuonna 17 työntekijää; vapaaehtoistoiminnan koordinaattori ja työllisyyskoordinaattorit siirtyivät osaksi aluetyön prosessia loppuväestä 2021.

Lisäksi yhteensä 54 vapaaehtoista toimi erilaisissa tehtävissä mm. digivertaisohjaajina, viittomakielisen vapaaehtoistoiminnan (Viva) tukihenkilöinä, seniorityöryhmässä ja naistyöryhmässä sekä eYstäväpiirissä (yhteistyössä Vanhustyön Keskusliiton Ystäväpiiri-toiminnan kanssa).

Palveluohjaus

Palveluohjaus tarjosi viittomakielistä asiakaslähtöistä ohjausta ja tiedottamista koko maassa tukea tarvitseville (n. 700 asiakasta). Kaikki yhteyttä ottaneet saivat viittomakielistä ohjausta, tukea ja keskustelumahdollisuuden itse määrittäänsä tarpeeseen. Toimintavuonna järjestettiin myös vertaistukitapaamisia pienryhmille ja yhteistyötapahtumia eri puolilla Suomea.

Palveluohjauksen tukea tarvitaan, sillä edelleen palvelujen saavutettavuudessa on suuria puutteita. Lisäksi asiakkailta on puutteita kielellisissä

taidoissa sekä tiedonsaannissa. Aluetyön antama kielituki ja asioiden hoitoapu on merkittävässä osassa arjen sujumisessa.

Vaikuttamistyötä tehtiin mm. viranomaisten ja kuntien suuntaan. Esimerkiksi takaisinsoittopalvelu on kuuroille esteellinen, ja viittomakielinen tiedotus on vähäistä tai olematonta. Muutamissa kunnissa otettiin palautteet huomioon ja luotiin tekstiviestipalvelu takaisinsoittopalvelun rinnalle. Sote-yhteistyönä mm. Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän kanssa kehitettiin tekstiviesti-

palveluita sekä Essoten ja Sosterin kotihoidon etähoivaan alettiin valmistella tulkkipalvelun yhdistämistä. Lisäksi ohjauksen avulla eri-ikäisten asiakkaiden taito käyttää etäyhteyksiä ja tulkkaus-/etätulkkauspalvelua sekä tehdä hätäkutsu paransivat arjen sujuvuutta.

Palveluohjaus tuki perheitä eri elämäntilanteissa sekä konsultoi viranomaisia perhetyötä ja lasten/nuorten kielellisiä oikeuksia koskevissa asioissa. Muun muassa varhaiskasvatuksen ja sivistystoimen henkilökunta saivat tietoa ja

Hanna Keskinäki

Varsinais-Suomessa kukitettiin viittomakielien päivänä Turun kaupungin silmä- ja sisätautipoliklinikat kiitokseksi tulkkauksen järjestämisestä ja kielellisten oikeuksien huomioimisesta.

kontakteja viittomakielisen lapsen kasvatukseen ja opetukseen liittyen. Ammattilaisten tietoisuus kielellisistä ja kulttuurisista asioista sekä tulkin käytön tärkeydestä kasvoi. Perheiden kanssa rakennettiin toimiva verkosto, ja palautteen mukaan lasten identiteetti vahvistui.

Toimintavuonna selvitettiin myös asiakastytyväisyyttä; sosionomiopiskelija haastatteli aluetyön asiakkaita opinnäytetyötään varten. Haastateltavat (arvottu satunnaisotos 7/700) korostivat aluetyön

viittomakielisen palveluohjauksen merkitystä. Työ nähtiin positiivisena ja merkityksellisenä omakielisenä palveluna. Kelan järjestämä tulkkauspalvelu ei yksistään riitä. Aluetyön apua viranomaiskirjeiden selventämisessä tai lisätietojen antamisessa etuuksia ja palveluita haettaessa arvostettiin, kuten myös tukea kriisitilanteissa ja tekniikan haasteissa. Haastatellut nostivat esiin myös oikeuksien toteutumisen valvonnan sekä tiedottamisen kuuroudesta ja viittomakielestä palveluntuottajille ja yhteistyötahoille.

Järjestöohjaus

Tina Vähä

Järjestöpäivät toteutettiin samanaikaisesti kahdessa kanavassa: yhdistysten edustajat olivat mukana Zoomilla ja muut seurasivat suoraa lähetystä.

Järjestöohjauksen kohderyhmänä ovat liiton 37 jäsenyhdistystä ja niiden kerhot. Järjestöohjaus tarjoaa viittomakielistä tukea ja ohjausta sekä erilaisia tapahtumia jäsenyhdistysten vastaaville vapaaehtois- ja vertaistomijoille. Toimintavuonna järjestettiin 8 valtakunnallista etäyhdistysiltaa ja 2 vapaaehtoisille suunnattua koulutusta yhteistyössä Suomen Kuurojen Urheiluliiton (SKUL) kanssa. Ensimmäinen koulutus keskittyi siihen, miten kukin voi omalla toiminnallaan vaikuttaa yhdistyksen tai seuran toimintaan sekä vahvistaa me-henkeä. Toisen lähikoulutuksen aiheena oli puolestaan yhdistyksen viestintä.

Koulutuksiin osallistuneista 81 % koki oppineensa uusia asioita ja pys-

tyvänsä hyödyntämään niitä omassa vapaaehtoistoiminnassa. Lisäksi 75 % koki voimaantumista koulutuksista saamastaan viittomakielisestä vertaistuesta. Samaa voimaantumisen tunnetta koettiin myös etäyhdistysilloissa.

Toimintavuonna uutena palveluna tarjottiin yhdistysten uutiskirjettä, ja siitä saatiin heti positiivista palautetta. Uutuutena oli myös seniorien oma viittomakielinen etätapahtuma, johon iäkkäät voivat osallistua yksin kotoa käsin tai muiden kanssa kokoontuen lähitilaan. Seniorien tapahtumaa järjestettiin yhteensä 4 kertaa, yhdessä liiton seniorityöryhmän kanssa. Lisäksi liiton naistyyryryhmä järjesti kolme etäluentoa,

jotka toteutettiin Facebook Live-lähetyksinä.

Palautteen mukaan järjestöohjaus on antanut tärkeää vertaistukea yhdistystoimijoille: asiakaskyselyyn vastaajista 94 % koki liiton työn hyödylliseksi. Muun muassa yhdistyksen viittomakielisen toiminnan ylläpidon sekä teknisen osaamisen koettiin parantuneen. Lisäksi 75 % yhdistystoimijoista koki saaneensa uusia ideoita yhdistystoimintaan. Erityisen tärkeänä pidettiin tiedon ja kokemusten jakamista toisten vapaaehtoisten kanssa. Kolme yhdistystä kertoi saaneensa lisää pontta toimintaansa liiton yhdistysohjelman avulla; yhdistysohjelma koettiin hyväksi työkaluksi toiminnan kehittämisessä.

Viittomakielisten eYstäväpiiri

Kuurojen Liitto oli jälleen mukana Vanhustyön Keskusliiton Ystäväpiiri-toiminnassa, ja tällä kertaa koronasta johtuen toiminta tapahtui etätapaamisina. Ystäväpiiri-toiminta lievittää iäkkäiden ihmisten yksinäisyyttä ryhmätoiminnan avulla.

Ystäväpiiri-toiminta koulutti ja mentoroi ohjaajat (2 aluetyöntekijää ja 4 vapaaehtoista), jotka toteuttivat ikäihmisille kolme viittomakielistä eYstäväpiiriä, joihin osallistui 12 kuuroa. Liiton aluetyö vastasi ryhmien käytännön järjestelyistä (valintahaastattelut, tekninen tuki), ohjelmasisällöistä, vapaaehtoisista ja osallistujamarkkinoinnista.

Palautteen mukaan osallistujat kokivat saaneensa vertaistukea ja uusia ystäviä: yksinäisyyden tunne väheni. Moni totesi myös etäosallistumisen myötä oppineensa uusia digitaitoja.

Digiohjaus

Digiohjaus tarjosi omakielistä digiohjausta kaikkialle Suomeen. Vuonna 2021 tukea ja ohjausta annettiin 261 asiakkaalle (2020: 150) ja kohtaamiskertoja oli 771 (2020: 407). Toimintavuonna asiakasmäärä siis lähes kaksinkertaistui.

Ohjauksesta 80,5 % toteutettiin lähi- ja kotitukena ja loput etätukena. Ryhmiä toteutui 4, joissa osallistujia oli yhteensä 60. Asiakkaat saivat myös henkilökohtaista ohjausta ajanvarauksella. Etäohjausta helpotti Zoom-ohjelman vakiintuminen; asiakkaiden etäohjelman käyttötaidot olivat selvästi kohentuneet.

Ohjauksen ulkopuolella moni hyödynsi myös tekemiämme videoita. Ohjevideoita tehtiin 11 kpl, ja niistä

6 käsitteli tietoturvaa. Osa asiakkaista tarvitsi apua myös laitteiden hankinnassa.

Ikääntyneiden digitaidot kasvoivat mahdollistaen heidän osallistumisen etätoimintaan, mm. eYstäväpiiri-tapaamisiin ja muihin seniorien etätilaisuuksiin.

Vuonna 2021 toteutettiin digiohjauksen 5-vuotiskartoitus, jonka mukaan videopuheluiden käyttö on monipuolistunut ja lisääntynyt yli 20 %. Sähköisten palvelujen käyttö oli puolestaan lisääntynyt n. 12 %. Osa asiakkaista tarvitsee edelleen kielen vuoksi niiden käytössä vähän apua. Tiedonsaannin ja sosiaalisuuden kannalta tärkeä somen käyttö lisääntyi n. 13 %.

Vuonna 2020 tehtyyn kartoitukseen verrattuna kuurojen tilanne on vielä hieman kuulevia heikompi. Asiakkaiden palautteissa korostui erityisesti omakielisen ohjauksen välttämättömyys.

Toimintavuonna päätettiin ehdotuksen perusteella tarkentaa palvelun nimeksi digituki.

Työllisyys

Työllisyyskoordinaattorien tavoitteena on purkaa kuurojen työllistymisen esteitä ja ennakkoluuloja muun muassa tiedottamis- ja vaikuttamistyöllä sekä asiakkaiden ja yritysten neuvonnalla. Toimintavuonna asiakkaiden yhteydenotot liittyivät mm. opiskeluun, työhön ja niihin hakeutumiseen, syrjintäepäilyihin, työsopimuksiin sekä työsuhteisiin.

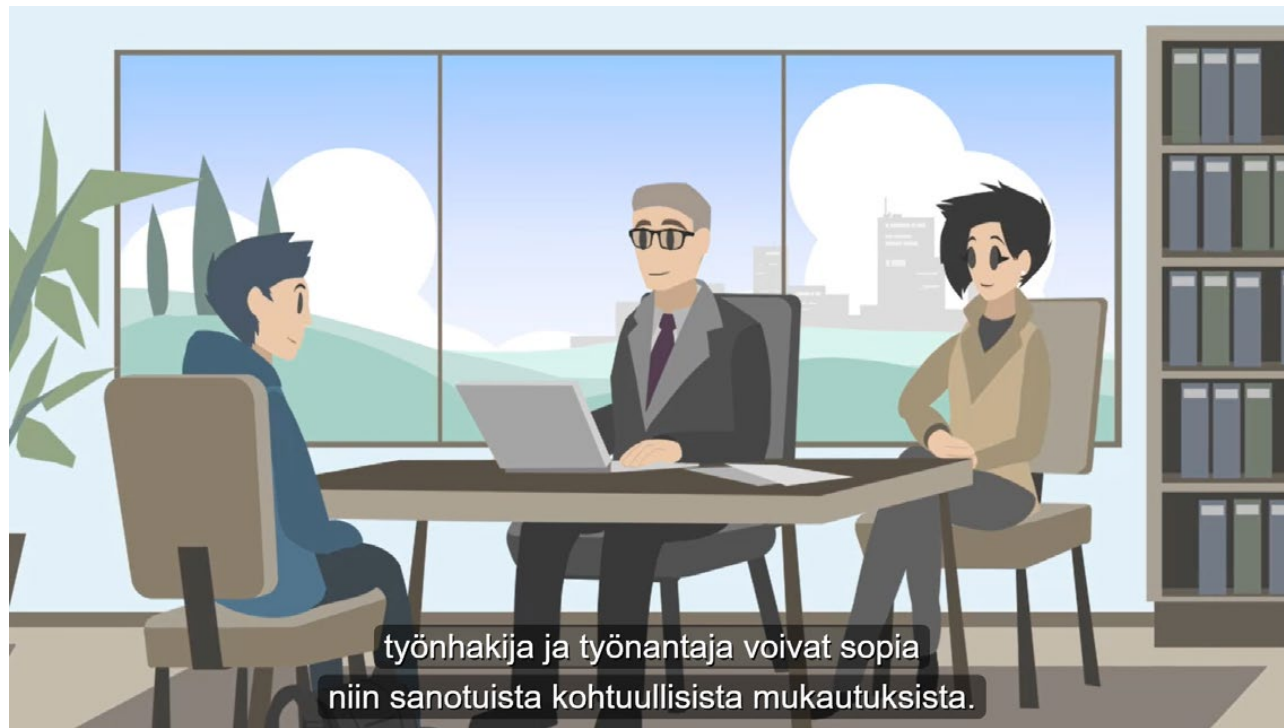
Tiedonsaanti omista oikeuksista viittomakielellä oli tärkeää, sillä usein neuvonnan jälkeen asiakas pystyi hoitamaan itse asiaansa eteenpäin esim. ammatiliiton kanssa. Suurin osa sai riittävästi ohjeistusta yhdellä kontaktikerralla,

toisten kanssa asioita hoidettiin useampaan kertaan. Epäiltäessä syrjintää työnhaussa, asiaa selvitetiin usein useaan kertaan asiakkaan kanssa ja lisäksi työnantajaan oltiin yhteydessä. Työnantajia neuvoimme myös työelämätulkkasasioissa.

Syksyllä järjestetty työllisyyswebinaari sekä erilaiset tiedotusvideot tarjosivat mahdollisuuden oppia asioista lisää omalla kielellä mm. liittyen kuntakokeiluun. Työllisyyskoordinaattorit pitivät myös luentoja maahanmuuttajakuuroille työelämän oikeuksista ja velvollisuuksista; tietoisuus yhdenvertaisuuslaista ja kohtuullisista mukautuksista antoi

heille lisäeväitä tulevaa työnhakua varten. Toimintavuonna tuotettiin lisäksi kolmiosainen maahanmuuttajille suunnattu videosarja, jossa esiteltiin opiskelumahdollisuuksia, TE-toimiston palveluja sekä kuuron maahanmuuttajan uratarina.

Vaikuttamistyötä tehtiin myös osatyökykyisten palvelujen suunnitteluun liittyen muun muassa Työkanava Oy:n perustamisvaiheessa: palveluissa tulee huomioida myös viittomakieliset ja heidän tarpeensa.

työnhakija ja työnantaja voivat sopia
niin sanotuista kohtuullisista mukautuksista.

Liiton verkkosivuilla julkaistu tiedotusvideo antoi tietoa kohtuullisista mukautuksista työnantajille ja työnhakijoille.

Viittomakielinen vapaaehtoistoiminta

Viittomakielisessä vapaaehtois-toiminnassa (Viva) koordinoitiin toimintavuonna vapaaehtoisia tukihenkilöitä 28 asiakkaalle. Vuoden aikana Viva-toimintaan tuli 12 uutta asiakasta, joista 4 sai kunnan maksusitoumuksen.

Viva järjesti lisäksi etäjuttuseuraa 5 viittomakielisille, jotka jäivät ilman omakielistä keskusteluseuraa mm. viittomakielisen kohtaamispaikan sulkeuduttua pandemian vuoksi. Etäasiakkaista yksi oli laitoksessa, jossa ei ollut ketään muuta viitto-

makielistä, ja tukihenkilötoiminta innosti käynnistämään henkilökunnan viittomakielen opetuksen.

Toiminnan avulla tukea tarvitsevien ja yksinäisyyttä kokevien elämänlaatu parani, kun heillä oli mahdollisuus ulkoilla tukihenkilön kanssa ja keskustella omalla kielellä tai vaikkapa saada yhteyttä vanhaan ystävään. Omakielisen vapaaehtoisen tukemana asiakkaat löysivät omasta arjestaan positiivisia asioita ja uusia voimavaroja. Omakielinen vertaistuki vähensi asiakkaiden

tunnetta yksinäisyydestä: asiakkaista tuli puheliaampia ja voimaantuneita.

Uusille vapaaehtoisille (6 hlöä) järjestettiin kaksi koulutusta. Lisäksi toteutettiin virkistyspäivä kaikille liiton vapaaehtoisille, jotka toimivat asiakkaiden henkilökohtaisina tukihenkilöinä, etäjuttukavereina, ryhmän ohjaajana (Vantaa/Olotila) sekä digivertaisohjaajina.

Uusille vapaaehtoisille järjestettiin kaksi tukihenkilökoulutusta vuoden aikana.

HALLINTO

Talous

Vuonna 2021 Kuurojen Liiton tuotot olivat 6,6 milj. euroa ja kulut olivat 6,5 milj. euroa. Tulos oli 0,1 milj. euroa ylijäämäinen. Suurin kuluerä olivat henkilöstökulut 3,7 milj. euroa. Vastaavat luvut vuonna 2020 olivat: tuotot 6,6 milj. euroa, kulut 6,3 milj. euroa ja tulos 0,3 milj. euroa ylijäämäinen.

Kuurojen Liiton tuotot koostuvat pääosin Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAn, opetus- ja kulttuuriministeriön ja ulkoministeriön avustuksista, valtionosuuksista, varainhankinnan keräystuotoista ja videotuotannon tuotoista. STEA alensi vuodelle 2021 aluetyön avustusta 270.000 euroa, yleisavustusta 100.000 euroa, viestinnän avustusta 23.000 euroa ja vertaistuen avustusta 6.760 euroa. Paikka auki-hankkeeseen ei myönnetty avustusta lainkaan.

Vuoden 2021 rahoitusta helpotti kuitenkin vuodelta 2020 pääosin koronatilanteen takia käyttämättä jääneet STEAn avustukset, yhteensä 208 tuhatta euroa, jotka saatiin käyttää vuonna 2021. Tytäryhtiö KL Supportista nostettiin 50 tuhatta euroa osinkoa varmistamaan liiton rahoitusta.

Vuoden 2020 aikana oli kilpailutettu koko Kuurojen Liitto -konsernin tilitoimistopalvelut. Uutena tilitoimistona aloitti 1.4.2021 Econia Oy. Kirjanpito jatkuu Netvisor-ohjelmalla.

Budjetoitaessa vuotta 2021 ennustettiin koronan helpottavan ja että palattaisiin lähitöihin viimeistään kesän tienoilla, mutta koko vuosi meni pitkälti etätöissä. Nuorisotyön ja vertaistuen kurssuja pystyttiin kuitenkin järjestämään koronan välillä helpottaessa. Etätöy toi yhä kulusäästöjä budjetoituun verrattuna. Varainhankinnan tulos muodostui jälleen ennustettua paremmaksi. Lisäksi saatiin 50 tuhannen euron testamenttilahjoitus.

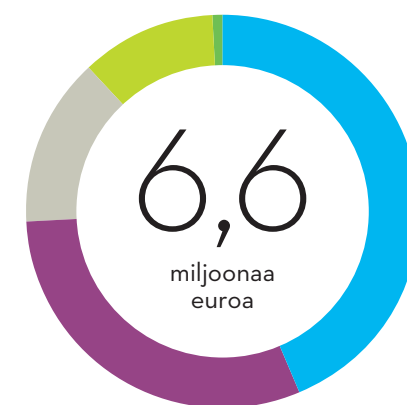
STEAn laillisuustarkastusraportin, joka saatiin keväällä 2020, edellyttämät palkkojen ja kulujen entistä tarkemmat jyvitykset eri kustannuspaikoille ja rahoitusmuodoille toteutettiin kirjanpidossa 2021 alkaen.

Kiinteistö Oy Valkean talon peruskorjaus alkoi keväällä 2021 konesaliremontilla ja kesän aikana peruskorjattiin täysin talon ravintola. Kiinteistön peruskorjaus rahoitetaan kiinteistöyhtiön ottamalla pankkilainalla. Vuoden lopulla aloitettiin jo peruskorjauksen seuraavaa vaihetta. Samanaikaisesti peruskorjauksen kanssa Kiinteistö Oy Valkean talon omistajat alkoivat viedä eteenpäin kiinteistön myyntiä – talon suurimmat omistajat ovat Kuurojen Liitto ja Kuuloliitto. Vuoden 2021 aikana omistajajärjestöt tekivät ylimmissä toimielimissään päätökset Valkean talon laittamisesta myyntiin vuoden 2022 aikana. Osasyynä tähän on omistajajärjestöjen saamien

avustusten pienemisestä johtuvat kustannuspaineet. Omistajajärjestöjen hallitukset vievät eteenpäin myyntiprosessia.

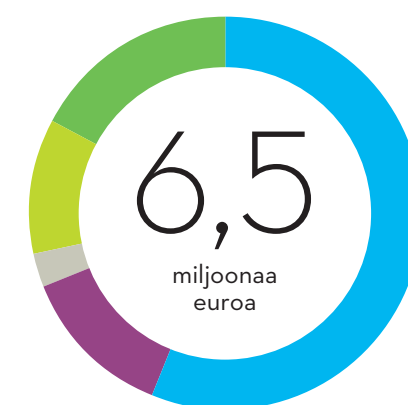
STEA ilmoitti avustuspäätöksissään vuodelle 2022 leikkaavansa aluetyön avustusta 120.000 ja yleisavustusta 100.000 euroa. Tämä siitä huolimatta, että Suomen hallitus oli ilmoittanut järjestöjen avustustasojen pitämisestä ennallaan. Muiden rahoittajien osalta avustustasoihin ei tullut vähennyksiä. Päinvastoin OKM avusti vuonna 2021 suomenruotsalaisen viittomakielen elvytystä, ja tämä hanke jatkuu myös 2022.

Kuurojen Liiton tuotot 2021

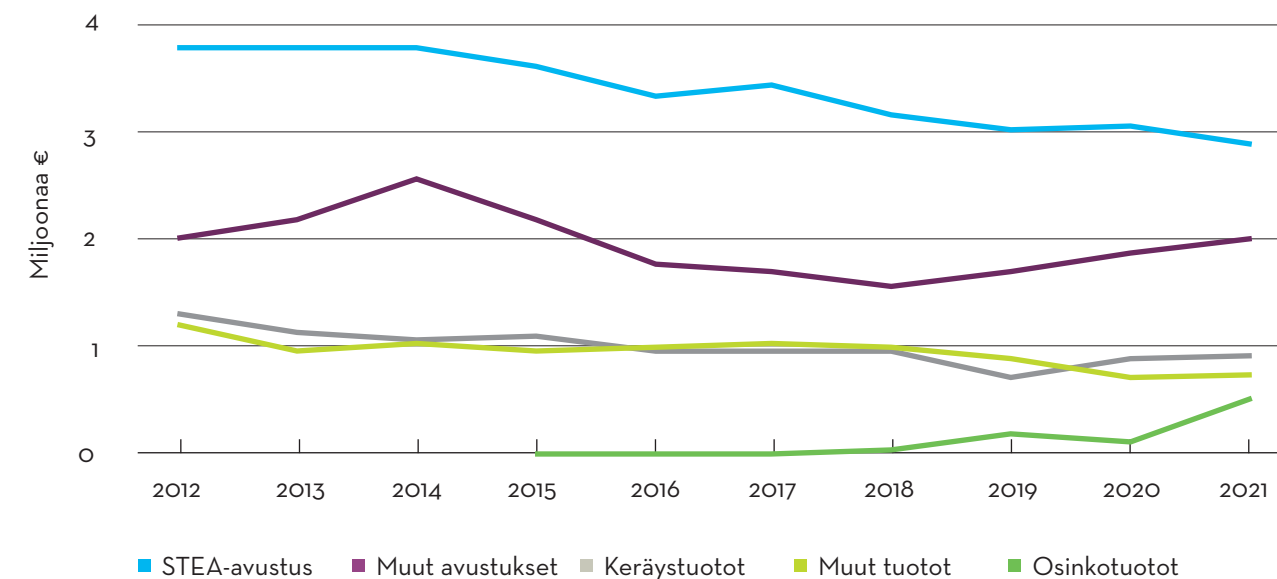
- STEA-avustus 43,8 %
- Muut avustukset 30,7 %
- Keräystuotot 13,7 %
- Muut tuotot 11,1 %
- Osinkotuotot 0,8 %

Kuurojen Liiton kulut 2021

- Henkilöstökulut 56,4 %
- Huoneisto- ja laitteisto 12,8 %
- Matkakulut 2,6 %
- Hankintakulut 11,1 %
- Muut kulut 17,2 %

Kuurojen Liiton tuottojen kehitys vuosittain

Varainhankinta

Poikkeuksellisista oloista huolimatta liiton varainhankinta saavutti toimintavuodelle asetetut tavoitteet, ja tulos jopa kasvoi edellisvuodesta. Yksityishenkilöt – kerta- ja kuukausilahjoittajat – lahjoittivat vuonna 2021 toimintaamme 906 286 €, joka on 13,7 % liiton kokonaistuotoista. Parhaan keräystuoton tuottivat suoramarkkinointivetoamukset, joita toteutettiin toimintavuonna kuusi kertaa. Myönteiseen tulokseen vaikutti myös huomattava testamenttilahjoitus.

Kesäkuussa varainhankinnan Lahjoita-sivusto liitettiin osaksi Kuurojen Liiton pääverkkosivuja. Uudistuksen myötä Lahjoita-sivujen näkyvyyttä parannettiin ja lahjoitustoiminnot tuotiin lähemmäksi liiton toimintoista kertovia sivuja. Tue työtämme Facebook-sivulle tuotettiin kaksi

”Näin lahjoitat Kuurojen Liitolle” -animaatiovideota, joita markkinointiin näkyvästi liiton joulukampanjan yhteydessä.

Älypuhelimien yleistymisen ja lahjoitustapojen monipuolistuminen on selvästi havaittavissa myös mobiililahjoitusten tuotoissa. Etenkin lahjoitukset liiton käytössä olevaan MobilePay-numeroon kasvoivat ja kaksi uutta tekstiviestilahjoitusvalikoimaan aktivoitua summaa, 20 € ja 30 €, saivat myönteisen vastaanoton.

Keväällä 2021 varainhankinta lähti mukaan verkkolahjoitussivusto Lahjoittamoon. Sivuston toiminta on uutta ja vasta muotoutumassa, joten tuottojen osalta tulos oli vielä vaatimatonta. Loppuvuoteemme kuului myös yritys yhteistyötä. Silva Belghiti Productions lahjoitti jokaisesta kampanja-aikana (12.11.–31.12.)

myydystä Fingerspell it -malliston tuotteesta 1 €:n Kuurojen Liiton nuorisotyöhön. Malliston suunnittelusta vastasivat suunnittelija Silva Belghiti ja graafinen suunnittelija Olga Green – molemmat kuuroja yrittäjiä.

Onnistunut varainhankinta vahvistaa liiton taloudellista vakautta, ja toimintavuoden aikana luotiin pohja varainhankinnan toimintojen kokonaisuudistukselle. Liitolle laadittiin uusi varainhankintastrategia, joka ohjaa varainhankinnan toiminnan suunnittelua ja kehittämistä tulevana vuosina.

Yhdenvertaisten oikeuksien ja mahdollisuuksien saavuttaminen viittomakielisille on pitkäjänteistä työtä, joka mahdollistuu lahjoitusvaroin. Siksi lahjoittajamme ovat meille arvokkaita.

Kiitos työme tukemisesta.

Maia Lindström

Varainhankinnan yritys yhteistyön myötä liiton nuorisotyö sai lahjoituksena osan Silva Belghiti Productionsin vaatemalliston myyntituotoista.

Henkilöstöhallinto

Kuurojen Liitto ry:n henkilöstömäärä Kuurojen kansanopisto mukaan lukien oli vuoden 2021 lopussa kahden henkilön verran korkeampi kuin edellisvuonna, eli 66 henkilöä. Tämän lisäksi konserniin kuuluva KL Support Oy työllisti kaksi henkilöä ja Kiinteistö Oy Valkea talo kuusi henkilöä. Työsuhteet ovat edelleen pääosin vakituisia, vuoden lopussa määräaikaisten määrä oli n. 12 %. Tunti- tai keikkatyöntekijöitä oli vuoden aikana n. 135. Kuurojen ja kuulevien sekä naisten ja miesten osuuksien suhteissa on edelleen selviä painotuksia: miehistä entistä suurempi osa, 87 % on kuuroja, kun taas naisista enemmistö, 63 %, on kuulevia.

Edellisen vuoden lailla toimintaan vaikutti koronapandemian jatkuminen. Etätyöskentelyyn siirtyminen ja sen vakiintuminen antoivat kuitenkin hyvän mahdollisuuden alkaa työstää

liiton yleisiä pelisääntöjä tulevaisuuden työnteolle ja hybridityölle. Työntekijöille teetetyn kyselyn perusteella tehtiin esitys liiton yhteisistä linjauksista etätyön ja läsnäolon suhteen. Linjauksista käytiin keskustelua kaikissa toiminnoissa erikseen, jonka jälkeen ne hyväksyttiin loppuvuodesta 2021. Etätyön muodostuessa yhdeksi pysyväksi työntekomuodoksi isolle osalle henkilöstöä, loppuvuonna ryhdyttiin myös kartoittamaan ja mahdollisuuksien mukaan parantamaan etätyöpaikkojen toiminnallisuutta.

Henkilöstöhallintoon vaikutti tiloimiston kilpailutus ja palkanlaskennan vaihtuminen uuteen yritykseen. Siirtoa valmisteltiin alkuvuonna ja uuden tiloimiston aloitettua huhtikuussa kehitettiin hyvin alkanutta yhteistyötä edelleen. Hallinnosta koordinoitiin peruskorjaukseen liittyviä

tilamuutoksia: kesän aikana Kuurojen kansanopisto sekä Kuurojen Liiton ja Humanistisen ammattikorkeakoulun yhteinen kirjasto siirtyivät väistötiloihin, minkä lisäksi Humakin opetus siirrettiin pois peruskorjattavista tiloista väliaikaisesti opetustiloihin. Koko vuoden aikana jatkettiin varastojen tyhjentämistä ja arkistoinnin ajan tasalle saattamista.

Valkean talon peruskorjaus ja etätyöskentely vaikuttivat myös liiton toimistotiloihin: tiloja tiivistettiin n. 20 % ja huoneiden yhteiskäyttöä laajennettiin.

Yhteistyössä viestinnän kanssa tiedotettiin ajankohtaisista asioista intrassa ja henkilöstön tiedotustilaisuuksissa; tiedotusta tehtiin suomeksi, ruotsiksi ja viittomakielellä. Henkilöstölle oli myös edelleen tarjolla Wistec-verkko-oppimisalusta intrassa.

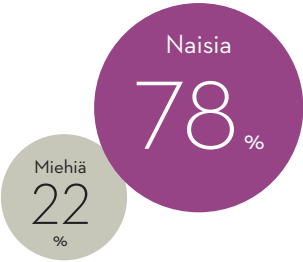
Kuurojen Liiton konsernin henkilöstön määrä

Henkilöstöstä kuurojen ja kuulevien työntekijöiden osuus 31.12.2021

Henkilöstön sukupuolijakauma

Henkilöstön keski-ikä

49

Tukipalvelut

Viittomakielen tulkkauspalvelu

Kuurojen Liiton tulkit tuottivat ja välittivät tulkkauspalveluita organisaation tarpeisiin. Vuoden 2021 tulkkaustarve oli 607 tulkkaustilasta (yht. 1520 h, johon tarvittiin 3018 h tulkkiensurssia). Tilauksista suurin osa oli etätulkkauksia. Etätö-
hön sopeutuminen lyhensi selvästi yksittäisten tilausten kestoa. Yleisin tulkkaustilausten kesto oli 1,5 h. Valtaosa tulkkauksista toteutui kieliparilla suomi – suomalainen viittomakieli, minkä lisäksi tulkkausta tuotettiin suomenruotsalaisella viittomakielellä, ruotsiksi ja englanniksi. Liiton tulkit tekivät tulkkauksia yhteensä 986,5 h eli 33 % kaikista tilatuista tulkkaustunneista. Tulkkausta ei saatu n. 2 %:iin tilauksista.

Tulkkaustyössä keskityttiin edelleen erityistä asiantuntemusta vaativiin toimeksiantoihin, kuten oikeuksienvalvontaan liittyviin tilauksiin sekä liiton toimintaan, johtamiseen ja asiantuntijatyöhön liittyviin tulkkauksiin. Tulkkausten lisäksi liiton tulkit hoitivat tulkkausjärjestelyt ja ulkopuolisten tulkkien perehdyttämisen toimeksiantoihin. Edellisvuonna alkanutta kehittämistyötä jatkettiin parhaiden etätulkkausratkaisujen löytämiseksi sekä yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien turvaamiseksi.

Liiton työntekijöiden työelämä-
tulkkausten tulkkausjärjestelyt hoituivat tulkkitiimin toimesta, mikä mahdollisti työntekijöiden keskittymisen omaan perustyöhönsä. Organisaation jäsenet ja muut tilaisuuksissa läsnä olevat pystyivät tuomaan

asiantuntemuksensa esille kielellisesti yhdenvertaisesti.

Käännöspalvelu

Käännöspalvelunsa kautta liitto varmistaa suomenruotsalaisten kuurojen tiedonsaannin, jotta he pystyvät osallistumaan niin eri tapahtumiin kuin päätöksentekoon ja omien oikeuksiensa valvontaan. Ruotsinkielistä tiedotus- ja uutismateriaalia julkaistiin liiton omissa kanavissa ja yhdistyksille. Aiheina olivat sekä tärkeät yhteiskunnalliset asiat että erityisesti kuuroja koskevat teemat. Kuurojen lehden ruotsinkielinen osio oli n. 12 sivua per numero. Verkosivuilla oli käännösuutisten lisäksi pienimuotoista omaa uutistuotantoa ruotsiksi mm. liittyen suomenruotsalaisen viittomakielen elvytyshankkeisiin. Suomenruotsalaisten kuurojen osallistumista päätöksentekoon varmistettiin mm. ruotsinkielisellä liittokokousmateriaalilla.

Assistenttipalvelut

Assistenttien työn päätavoitteena oli vuoden aikana suunnitella, organisoida ja toteuttaa tehokkaasti johtoryhmän ja hallituksen kokouksia. Johtoryhmän kokouksia oli 36 kpl ja hallituksen kokouksia 13 kpl. Liittokokouksen ja järjestöpäivien suunnittelu ja toteuttaminen olivat myös assistenttien vastuulla. Lisäksi järjestettiin ylimääräinen liittokokous marraskuussa. Tapahtumat ja kokoukset järjestettiin pääosin etäyhteyksillä. Uudet sähköiset sovellukset otettiin käyttöön mm. dokumentointia ja äänestystä varten.

Kokous- ja tapahtumajärjestelyjen lisäksi assistenttityöhön kuului toiminnanjohtajan työn tukeminen. Assistentit toimivat myös tarvittaessa kouluttajina erilaisten ohjelmien käytössä (mm. Timecon työajanseurantajärjestelmä, IMS, Netvisor, Zoom ja Visma). Tukipalveluihin kuuluu myös erilaisten arkistojen ja asiakas-, tilaaja- ja yhdistysrekisterien ylläpitoa (KILTA ja Netvisor).

JOHTORYHMÄ JA LUOTTAMUSORGANISAATIO

Liittokokous ja ylimääräinen liittokokous

Kuurojen Liiton liittokokous kokoon-
tui 12.6.2021, ja kokous järjestettiin ensimmäistä kertaa täysin etänä. Liittokokouksessa oli edustettuna 32 kuurojenyhdistystä yhteensä 43 edustajalla.

Liittokokous esitti julkilausumassaan huolensa viittomakielisten lasten ja nuorten tilanteesta. Yhteisöstä nousevat signaalit kertovat, että suuri osa heistä ei saa riittävää tukea kielenkehitykselleen vammais-
palveluissa, varhaiskasvatuksessa tai esi- ja perusopetuksessa. Liittokokous muistutti, että lapsen kaksikielisyyttä on tuettava perheelle tarjottavalla viittomakielen kotiopetuksella. Lisäksi mahdollisuus viittomakieliseen oppimiskokoon tulee turvata palkkaamalla viittomakielentaitoista henkilöstöä varhaiskasvatukseen sekä esi- ja perusopetukseen.

Liittokokous vaati, että lasten ja nuorten kasvua viittomakielisyyteen ja viittomakieliseksi tulee tukea sekä varhaiskasvatuksessa että esi- ja perusopetuksessa.

Heidi Kovisto Robertson

Ylimääräinen liittokokous hyväksyi keskustelun jälkeen yksimielisesti Valkean talon myyntisuunnitelman.

Valkean talon mahdollisen myyntin takia järjestettiin ylimääräinen liittokokous 6.11.2021 Helsingissä. Paikalla oli edustettuna 23 kuurojenyhdistystä yhteensä 30 edustajalla. Ylimääräinen liittokokous hyväksyi yksimielisesti myyntisuunnitelman ja valtuutti liiton hallituksen etenemään hankkeessa.

Hallitus

Liiton hallitus sai kolme uutta jäsentä.

Kuurojen Liiton hallitus kokoontui kertomusvuonna 13 kertaa. Kokouksista kolme pystyttiin järjestämään normaalisti, muut kokoukset toteutettiin etänä tai sähköpostikokouksina.

Kesäkuun liittokokouksessa hallitukseen valittiin uusina jäseninä tekstiiliartesaani **Heidi Joffel** Kotkasta, eläkeläinen **Leila Kankkonen** Lehtimäeltä ja yliopiston opiskelija **Milla Pitkänen** Jyväskylästä.

Kuurojen Liiton hallituksen puheenjohtajana toimii KM **Jaana Aaltonen** Turusta ja varapuheenjohtajana freelancer-näyttelijä **Ronja Tammisara** Vantaalta.

Hallituksen muut jäsenet ovat tehdastyöntekijä **Taina Helenius** Porvoosta, lähihoitaja **Merja Leppänen** Jämsänkoskelta, **Terhi Lappinen** Lahdesta, keilahallin hoitaja **Bror-Erik Majors** Vaasasta ja kasvatustieteen maisteri **Mari Virtanen** Nousiaisista.

Johtoryhmä

Helena Torboli, Laura Pajunen, Kaisa Alanne ja Markku Jokinen

Johtoryhmän muodostivat viittomakielen- ja vaikuttamistyön johtaja **Kaisa Alanne**, viestinnän ja vertaistuen johtaja **Laura Pajunen** ja aluetyönjohtaja **Helena Torboli** sekä toiminnanjohtaja **Markku Jokinen**. Jokinen vastaa myös liiton hallintoprosessista.

Johtoryhmä kokoontui vuoden aikana 36 kertaa.

Edustukset 2021

- Aikakauslehtien Liitto

Abilis-säätiö

Aspa-säätiö

DFA-verkosto

Dövas Nordiska Ungdomsrådet (DNUR)

Eduskunnan vammaisasiain yhteistyöryhmä (VAMYT)

Eduskunnan viittomakielten verkosto

Ensitietoverkosto

European Deaf Students' Union (EDSU)

Erikoiskirjastojen neuvosto

European Society for Mental Health and Deafness (ESMHD)

European Union of the Deaf (EUD)

European Union of the Deaf Youth (EUDY)

FDPI ry (kansainvälisten vammaisjärjestön Suomen osasto)

Fimean lääkkeiden käyttäjien lääkeinformaation kehittämisen työryhmä

Hilma-verkosto

Humanistinen ammattikorkeakoulu

Ihmisoikeuskeskus

Ihmisoikeusverkosto (Ihmisoikeusliitto ry)

Jyväskylän yliopisto/Viittomakielen keskus

Kela yhteistyöverkosto

Kieliasiaain neuvottelukunta

Kiinteistö Oy Valkea talo

Kirjastokaista.fi
- KL-Support Oy

Kotimaisten kielten keskus

Kumpparit-työryhmä

Kuurojen kansanopisto

Kuurojen Palvelusäätiö

Kuurojen Pohjoismainen Neuvosto (KPN)

Lastensuojelun Keskusliitto

Naisjärjestöjen Keskusliitto

Nordisk Audiologisk Selskab

Pieni ele

Pohjoismainen viittomakielten verkosto

Pohjola-Norden

Pohjoismaisen kansalaisyhteistyön keskusliitto

STEA

Sateenvarjoverkosto

Selkokeskus – neuvottelukunta

Sininauhaliitto

Sosiaalialan Työntekijä- ja Toimialaliitto

SOSTE, Suomen sosiaali- ja terveys ry

SOVATEK –säätiö

Suomen audiologian yhdistys - Finlands audiologiska förening ry

Suomen Kansanopistoyhdistys

Suomen nuorisoyhteistyö Allianssi

Suomi.fi -portaalien käyttäjäryhmä

Tulkkitoiminnan yhteistyöryhmä
- Vammaisten henkilöiden oikeuksien neuvottelukunta VANE

Vallin digiverkosto

Vammaisfoorumi

Vammaisjärjestöjen naisverkosto

Vammaisjärjestöjen nuorisoyhteistyöryhmä VNY

Vammaiskumppanuus ry

Vanhustyön keskusliitto ry

VATES-säätiö

Veronmaksajain keskusliitto

Viittomakieliasioiden neuvottelukunta

World Federation of the Deaf (WFD)

WFD Youth Section (WFDYS)

Yhdenvertaisuusasioiden neuvottelukunta (2020-2023)

Yle – raati ja saavutettavuusverkosto

Toimikunnat 2021

- Kansainvälinen toimikunta

Kulttuuripoliittinen työryhmä

Kuurojen lehden toimitusneuvosto

Kuurojen valtakunnalliset kulttuuripäivät 2022 järjestelytoimikunta

Museotoimikunta
- Naistyöryhmä

Nuorisotoimikunta 2021

Seniorityöryhmä

Totuus- ja sovintoprosessia koskeva työryhmä

Viittomakielialan yhteistyöverkosto

VIVA – yhteyshenkilötoiminnan työryhmä

KUUROJEN KANSANOPISTO

Kuurojen kansanopiston vuosi 2021 kului samanlaisissa merkeissä kuin edellinen vuosi, jolloin koronapandemia mullisti toimintaa ja toi uusia haasteita. Opetukset jatkuivat alkuvuonna samalla tyylillä kuin ne olivat päättyneet edellisenä vuonna: kokonaan etäopetuksena kohti kesää. Syksyllä opetukset pidettiin aluksi sekä lähi- että hybridiopetuksena, mutta koronatilanteen huononnuttua siirryttiin takaisin etä- ja hybridiopetukseen. Toimintavuonna suurin osa opetuksesta jouduttiin siis järjestämään etänä, mutta opetus ja opiskelu sujuivat hyvin, sillä etä- ja hybridiopetukseen oltiin jo vähitellen totuttu. Muutoksessa oli myös hyviä puolia, sillä monet opiskelijat pitivät uuden toimintatavan tuomasta joustavuudesta. Etäopiskelu lienee osittain tullut jäädäkseen.

Kansanopiston opiskelijoista suurin osa on maahanmuuttajataustaisia, ja maahanmuuttajakoulutus onkin vankka osa opiston toimintaa. Myös kuulevien maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen suosio oli ennallaan. Suomen kielen linja viittomakielisille maahanmuuttajille ja suomalaisille on melko uusi linja, mutta kasvaa pikkuhiljaa ja kysyntää on ollut paljon. Kaikille viittomakielisille tarkoitettu täydennyskoulutus oli myös suosittu, ja opiskelijat halusivat edistää osaamistaan ja kielitaitoaan sekä täydentää työelämäntaitojaan. Kuuleville opiskelijoille

Heidi Koivisto Robertson

Opetus pidettiin pääasiassa etänä, mutta alkusyksystä oppilaat palasivat hetkeksi lähiopetukseen.

tarkoitettu kahden kuukauden mittainen viittomakielen linjan intensiivikurssi järjestettiin syksyllä.

Opiskelijoita on tasaisesti riittänyt eri linjoilla. Valtiolta saatu erillisrahoitus on mahdollistanut opinnot monelle, joille opiskelu Kuurojen kansanopistolla olisi muuten ollut taloudellisesti mahdotonta.

Kurssitoiminnan puolella oli keväällä 2021 koronan seurauksena vähemmän tarjontaa, vain muutama etäkurssi. Kurssitoiminta aktivoitui kuitenkin kesällä ja syksyllä uudelleen. Lasten kesä- ja syyslomaleiri järjestettiin fyysisesti paikan päällä. Muut kurssit, kuten viittomakielen kurssit ja naisten kurssit, toteutettiin sekä lähi- että etäopetuksena. Etäkurssit ovat mahdollistaneet pääkaupunkiseudun ulkopuolistenkin osallistumisia ja tuoneet uusia osallistujia aina Pohjois-Suomea myöten.

Opintoviikkokertymiä kertyi toisen koronavuoden aikana tavallista vähemmän: n. 1345 opiskelijaviikkoa sekä n. 410 erillisrahoituksen opiskelijaviikkoa.

Keväällä 2021 Kuurojen kansanopisto järjesti Pohjoismaiden kuurojen kansanopistojen etäwebinaarin, johon osallistui kansanopistojen opettajat, rehtorit ja työntekijät. Webinaarin tavoitteena oli elvyttää yhteistyötä Pohjoismaiden kuurojen kansanopistojen välillä ja verkostoitua opettajien, rehtorien ja työntekijöiden kesken. Kuurojen kansanopisto osallistui myös kansainvälisiin etäseminaareihin (Language Education for Social Justice ja Deaf Academics and Researchers Conference) sekä julkaisi artikkelin Kieliverkoston verkkolehden lokakuun teemanumerossa aiheesta Kuurot maahanmuuttajaopiskelijat Suomen kotoutumiskoulutuksessa.

KONSERNIYHTIÖT

Heidi Koivisto Robertson

Kuurojen Liitto konserni koostuu Kuurojen Liitosta, KL Support Oy:stä (omistus 100%), Kiinteistö Oy Valkea talosta (omistus 54,8 %) sekä osakkuusyritys Humanistisesta ammattikorkeakoulusta Humakista (omistus 28,6 %). Konsernin tuotot olivat 8,1 milj. euroa ja tulos alijäämäinen 30 tuhatta euroa.

KL-Support Oy jatkaa tekstipuhelinten vuokraustoimintaa. Sen liikevaihto oli 157 tuhatta euroa ja tulos 31 tuhatta euroa.

Kiinteistö Oy Valkea talon liikevaihto oli 1,6 milj. euroa ja tulos -1,06 milj. euroa. Kiinteistöön tehtiin

arvonlennuskirjaus. Kiinteistö Oy Valkea talo tuottaa kiinteistöhallinnollisia ja ICT-palveluja tiloissaan toimiville järjestöille ja sidosryhmille. Toimintavuonna omistajajärjestöt tekivät ylimmissä toimielimissään päätökset Valkean talon laittamisesta myyntiin vuoden 2022 aikana.

Toimintavuonna Valkeassa talossa aloitettiin peruskorjaus, jonka yhteydessä rakennettiin keväällä uusi konesali. Kesän aikana peruskorjattiin täysin valmistuskeittiö, samassa yhteydessä parannettiin myös ruokasalia ja sen toimivuutta. Ravintolan toiminta käynnistyi uudelleen

lokakuussa. Peruskorjauksen toinen vaihe, B-osan korjauksen aloitus ajoittui joulukuulle, ja työn arvioidaan valmistuvan 2022 ensimmäisellä vuosipuoliskolla. Toinen vaihe käsittää 1. kerroksen opetustilojen lisäämisen sekä 2. kerroksen uuden kokouskeskuksen rakentamisen.

Koronan vaikutukset olivat edelleen merkittäviä kiinteistön toiminnalle, ja näkyivät mm. tilavuokrausten käyttäjämäärien laskuna.

Kuurojen Liitto ry:n jäsenyhdistykset 2021

		PERUSTETTU	JÄSENMÄÄRÄ 2021
Borgå Nejdens Döva - Porvoon Seudun Kuurot ry	1	1982	37
Espoon Viittomakieliset ry	1	1974	105
Etelä-Karjalan Kuurot ry	1	1908	48
Finlandssvenska teckenspråkiga rf	1	2002	158
Helsingin Kuurojen Yhdistys - Helsingfors Dövas Förening ry	1	1895	363
Kanta-Hämeen Viittomakieliset ry	1	1924	51
Itä-Savon Kuurot ry	1	1945	30
Pietarsaaren Seudun Kuurot ry, Jakobstads Nejdens Döva rf	1	1923	24
Jyväskylän Kuurojen Yhdistys ry	1	1907	120
Jämsänjokilaakson Kuurot ry	1	1981	37
Keski-Uudenmaan Kuurot ry	1	1941	30
Kokkolanseudun Viittomakieliset ry	1	1929	25
Kotkan Kuurojen Yhdistys ry	1	1907	31
Kouvolan Kuurot ry	1	1949	27
Kuopion Kuurojenyhdistys ry	1	1909	56
Kuurojen Vanhempien Kuulevien Lasten Yhdistys ry	1	1996	91
Lahden Kuurojen Yhdistys ry	1	1930	69
Mikkelin Kuurojenyhdistys ry	1	1937	41
Oulun Kuurojenyhdistys ry	1	1932	108
Pohjois-Karjalan Kuurot ry	1	1942	40
Porin Kuurojenyhdistys ry	1	1924	58
Raisio Seudun Viittomakieliset ry	1	2005	71
Rauman Seudun Kuurot ry	1	1941	30
Riihimäen Kuurot ry	1	1949	54
Rovaniemen Viittomakieliset ry	1	1949	20
Seinäjoen Seudun Kuurot ry	1	1929	56
Tammersign ry	1	2009	55
Tampereen Viittomakieliset ry		1898	108
Turun Kuurojen Yhdistys ry, Åbo Dövas Förening rf	1	1886	276
Uudenkaupungin Seudun Kuurot ry	1	1949	28
Vaasan Kuurojen Yhdistys ry, Vasa Dövas Förening rf	1	1897	65
Vantaan Kuurot - Vanda Döva ry	1	1979	118
Viito! Ry	1	2005	46
Viittovat Perheet ry	1	2004	23
Woikkiksen Viittomakieliset ry	1	2004	18
Kuurojen Eläkejärjestö ry	1	2013	36
Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry	1	1920	1 015
	37		3 568

KUUROJEN
LIITTO

Kuurojen Liitto ry
PL 57, 00401 Helsinki
P. 09 58031
www.kuurojenliitto.fi